ФЕРМЭ, ОТАРА БҮХЭНДЭ—ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛ

Эхэ хонин бүридэ 0,5—1 центнер хүртэхөөр набша намаа суглуулха. *Ногооной гурил гаргаха АВМ-0,4 агрегадуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхэ.* Түрүүшүүлэй жэшээгээр тэжээл бэлэдхэжэ эхилхэ.

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 158 (13647) | 1974 оной июлиин 9, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ХАЛУУН ХАҺА ЕРЭЭ

Ниитын адууhа малда тэжээл бэлэдхэхэ харюусалгатай ...а хүрэжэ ерэбэ. Энэ жэлдэ июнь hара хура бороотой ...жа, үбhэ ногоон яhала hайнаар ургажа байнхай.

Мүнөө жэлэй энэ онсо өөрсэ илгаае анхаралдаа аба... тэжээл бэлэдхэлгэдэ эртээнhээ бэлдэhэн ажахынууд ...а жэлнүүдэй болзор харалсангүй энэ шухала хүдэл...рөө саг соонь захалаа. Бэшүүрэй аймагай «Дружба» ...хоз үбhэ хуряалгын эхилтэр 3.500 центнер гэхэ гү, ... эхэ хонин бүридэ хахад центнер хүртэхөөр набшаhа... тэжээл суглуулжа абаха гэжэ шиидээд, энэ хүдэлмэри... дүшөөд хүнийе, хэдэн автомашина, тракторнуудые ...hан байна. Тиигэжэ тэдэнэр мүнөө 600 гаран центнер ...э тэжээл бэлэдхэнхэй. Мүн июль hарын гарахалаар ... АВМ-0,4 машинаяа хүдэлгэжэ, ногооной гурил гар...а эхилээ. Энэ жэлдэ 3.000 центнерhээ бага бэшэ ...э үнэтэ тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ шиидээд, агрегадаа ...р халаанда хүдэлгэхэ байна. Тэрэшэлэн витаминна үб...угал, хурьгадта бэлэдхэхын тула 10 хүнhөө бүридэ... оньhожоруулагдамал тусхай звено табяа. Гадна үбhэ ...аха, сенаж, силос дараха түсэб, график наринаар ...гдажа, тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда социалис мүрысөө ...энөөр дэлгэрүүлхэ, түрүүшүүлые али болохоор ур...уулха гурим зохёогдонхой.

Сэлэнгын аймаг дотор набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ та...р габшагай арбан хоног үнгэргэгдөө. Энэ хугасаа до... аймагай колхоз, совхозуудай, промышленна предприя...ууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд эдэб...эйгээр ажаллажа, 5.200 тонно набшаhа намаа суглуул..., hүүдэр газарта хатааhан байна.

...эдын аймагай Торийн совхоздо ногооной гурил гар... АВМ-0,4 агрегат хоёр халаанда хүдэлгэгдэжэ эхи...д, набшаhата тэжээл отделени бүхэндэ бэлэдхэгдэжэ ...на. Мүн ногооной гурилай гаргагдажа эхилhэн тухай ...хар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Сэлэнгын ...агай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудhаа мэдээ...дэнэ.

Теэд республика дотор юрэнхы дээрээ тэжээл бэлэд...э хүдэлмэриин захалаадүй байhаниинь гэмшэл... Дээрэ хэлэгдэhэн түрүү ажахынуудта, айма...удта адли набшаhата тэжээл, ногооной гурил, витамин... үбhэ бэлэдхэхэ хүдэлмэрые үргэн дэлисэтэйгээр ...улха арга боломжонууд аймаг, колхоз, совхоз бүхэн...бии аад, хэрэглэгдэнэгүй, хайран саг миин алдагдажа ...на. Иимэ байдалые тэсэхын аргагүй. Тиимэhээ айма...удай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, рес...бликын Хүдөө ажахын министерство, совхозуудай нэ...эл болон трестнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ...шаhата тэжээл, витаминна үбhэ бэлэдхэхэ, ногооной ...рил гаргаха хүдэлмэрие хаа хаанагүй захалжа, тэрэ...ие эмхитэйгээр ябуулха яаралтай хэмжээнүүдые аба...уялгатай.

Үбhэ хуряалгын жэгдэрэн эхилтэр набшаhата тэжээл ...эдхэхэ хүдэлмэри захадаа гаргагдаха ушартай ха. Ногоохоноор хатаагдажа абтаhан набшаhа намаанай ...ин, хурьгадта айхабтар хэрэгтэй байhаниинь малшадта ...тэ. Имагтал энээндэ анхарал табиха хэрэгтэй.

Тиин шалгалта хээд үзэхэдэ, олохон ажахынууд үбhэ, ...аж бэлэдхэлгэдэ, силос даралгадаа бэлэн бэшэ байна. ...он газарта үбhэ сабшаха косилканууд, үбhэ тармаха ...инанууд болон оньhото түхеэрэлгэнүүд заhабарилагда... дүүргэгдээдүй байhаар. Иимэ ушар Загарайн аймагай ...охойн совхоздо үзэгдэhэн байна. Тус совхозой хү...бэрилэгшэд «саг эртэ, үрдихэбди» гэжэ hанаагаа ...аад, мүнөө хүрэтэр үбhэ хуряаха, сенаж, силос дараха ...аикзеэ хүсэд бэлдээгүй байhаар. Эдэнэр урдын...ээ баримталжа, үбhэ хуряаха хүдэлмэрээ июлиин ...ул багаар захалха хүсэлтэй. Харин шалгаад үзэхэдэ, ...еральна үтэгжүүлгэ оруулагдаhан сабшалан дээрэхи ...ооншинь ургажа хүсөөд, эбхэрэн унажа байнхай.

Эдэ баримтанууд дээрэhээ хараад үзэхэдэ, олохон кол...з, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд сабша...н, тараалан дээгүүрээ яабажа үзэнгүйгөөр, урда жэл...үүдтэ эхилдэг болзороо баримталаад hуужа байhаниинь ...рнэ. Энэмнай тон аюултай гээшэ. Юуб гэхэдэ, энэ ...лдэ гансахан сабшалан дээрэ бэшэ, мүн хээрэ, та...лангай захаар, ой модон соогуур, тала газараар саб...жа абамаар ногоон урганхай. Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой жэшээгээр иимэ сабшалан бэшэ га...рай ногоо хуряажа, тюк болгон абаха оньhожоруулаг...мал тусхай отряд эмхидхэжэ табихада зохид. Мүн кол...з, совхозуудта олон жэлэй ногооной тарилга нилээд ехэ ...онхой. Тэрэниие саг соонь хуряажа абаха хэрэгтэй.

Гадна энэ жэлдэ ороохо тараан эртэ эдеэшэхээр хү...гдэнэ. Тиимэhээ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрине зааха...ье ороойтуулангүй эхилхэ, энээниие hайнаар эмхидхэхэ, ...hэ хуряалгын, сенаж, силос даралгын техникые, авто...шинануудые заhабарилжа түргэнөөр дүүргээд, бүтээ...ехэтэйгээр хэрэглэхэ шухала болоно.

Энэ жэлдэ республикын колхоз, совхозуудта тэжээлдэ ...рэглэгдэхээр таригдаhан ороохото ургамалнуудай hүн ...еэнэйнь үнгэржэ, аргажа байха үеэрнь хуряажа, моно...лос бэлэдхэхэ зорилго табигданхай. Энээндэ мүн лэ ...тээнhээ бэлдэхэ хэрэгтэй ха юм.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ жэжэ юумэн гэжэ байхагүй. Тии...эhээ тэрэниие нарин hайнаар түсэблэжэ, шадабаритай...ар ударидаха эрилтэ табигдана. Энэ хүдэлмэридэ хүдөө...эй зон үбгэн залуугүй элсүүлэгдэхэ ушартай. Ажахы ...хэн ниитынгээ адууhа малда хүсэд хүрэхэ, эрхим шэ...э, шанартай тэжээл бэлэдхэжэ абаха энэ жэлэй арга ...оломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ байна. Тиигээл hаа, ...эдэхи табан жэлэй hүүлшын жэлдэ мал ажалай про...укциин...дукцнүүдые элбэг ехээр абажа, түсэбөө сүм дүүргэхэ хэ...эг шиидхэгдэхэ ха юм. Бүгэдөөрөө — тэжээл бэлэдхэл...гэдэ!

Борьёогой тала уужам даа. Нарин нооhотой хонидые үсхэбэрилхэдэ зохид. Мүнөө Борьёогой совхоз 34 мянган хонитой. Энэ жэлдэ абтаhан хурьгадынь аяар 17.800 болобо. Хонин бүриhөө 4,74 килограмм ноохо хайшалха түсэбөө эндэхи хонишод дүүргэхэ байhандаа этигэнэ. Мүнөө эндэ хонидой ноохон түлэг хайшалагдажа байна. Хонишодшье зунай ногоондо hүрэгөө агарлуулан таргалуулхые оролдоно.

Энэ зураг дээрэ хонишон Ц-Ц. Цыденов отараяа бэлшээридэ гаргаад ябана. Ахалагша хонишон Валерий Галсановай даадаг энэ отарыихид мүнөө жэлдэ зуун хонин бүриhөө 101 хурьга томо болгожо байна. Эсэгэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайнда хабаадалсаhан Д-Ц. Цыденов хори гаран жэлдэ хонишоноор ажаллажа ябана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фототекст.

БҮХЫ ХҮСЭЕЭ— ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ

Энэ жэлдэ хура бороотой байжа, үбhэ ногоон, тараа талхан яhала hайнаар ургажа байна. Тиимэhээ байгша ондо урдынхиhаа нилээд ехэ, hайн шанартай тэжээл бэлэдхэжэ абаха арга бии. Имагтал тэрэниие хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаха хэрэгтэй гэжэ hанагдана.

Ниитын адууhа малда элбэг хүрэхэ, шэмэ ехэтэй тэжээл бэлэдхэжэ абаха асуудал колхозой партийна организациин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, шухала бүхы хэмжээнүүд хараалагдаhан байна. Нэн түрүүн энэ жэлдэ үбhэ ногооной саг соогоо ургаhые хараада абажа, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрээ заахашье оройтуулангүй эхилхэ гэжэ хэлсэhэн байнабди.

Тиигэжэ июниин hүүл багhаа набшаhата тэжээл бэлэдхэжэ эхилээ hэмди. Колхозой бригада бүхэндэ hургуулиин hурагшадhаа, эхэнэрнүүдhээ тусхай звенонууд бүридхэгдөө. Хамта 40 гаран хүн, хэдэн автомашина, трактор табигдааhэн. 2-дохи отделенидэ энэ хүдэлмэриие Даба Инкеев, Сухой-Ручей гэжэ газарта — Алексей Сафонов гэгшэд хүтэлбэрилжэ, яhала урагшатайгаар ажаллажа байнхай. Түрүүшын хэдэн үдэртэ 600 гаран центнер набша намаа бэлэдхэгдэжэ, hүүдэр газарта үлгэгдэжэ, хатаагдаhан байна.

Мүнөө жэлдэ бүхыдөө 3500 центнер набша намаа суглуулха гэхэ гү, али эхэ хонин бүридэ хахад центнер хүртэхөөр абаха зорилготойбди. Энэ хүдэлмэрээ үбhэ хуряалгын жэгдэрэн эхилтэр дүүргэхэ хүсэлтэйбди.

Июлиин эхинhээ АВМ-0,4 агрегат хүдэлгэгдэжэ эхилээ. Энэ агрегадые дүршэл ехэтэй механизатор, бригадир Георгий Фирсович Истомин хүтэлбэрилнэ. Тэрээндэ КИР косилкатай МТЗ тракторнууд, 6 хүнhөө бүридэhэн звено даалгаданхай. Тэдэнэр 50 гектар hайн сабшалан, 50 гектар таримал ногоо хуряажа, гурил болгохо. Мүн хээрын ногоо, халаахай гэхэ мэтые суглуулжа, гурил гаргаха даабаритай. Бүхыдөө эдэнэр 3000 центнер витамин элбэгтэй гурил гаргаха зорилготой. Энэнь нёдондонойхиhоонь 800 центнерээр ехэ болоно.

Ингээд ногооной гурил гаргаха хүдэлмэри 1,5—2 халаанда ябуулагдаха юм. Энэ бригадада шадабаритай бэрхэ механизаторнууд Даша Санданов, Иван Филатьев гэгшэд ажаллана. Тиимэhээ тэдэнэр түсэб, уялгануудаа дүүргэхэ гэжэ найдагдана.

Июлиин 5-hаа 15 хүрэтэр гэхэ гү, али ногооной эгээн шэмэтэй сагта 500 центнер витамин элбэгтэй үбhэ бэлэдхэжэ абаха гэжэ шиидээд, энэ хүдэлмэридэ 3 трактортай, 10 хүнтэй тусхай звено табигдаа. Энэ звеное механизатор Крым Федорович Сафонов хүтэлэбэрилнэ.

Тус звено витаминна үбhэ бэлэдхэжэ дүүргэhээр лэ үбhэ ябталха пресс абажа, урдань сабшагдадаггүй хээрэ талаар, ойн захаар, модон соогуур ургаhан ногоо хуряажа, тюк болгон ябталха уялгатай.

Июлиин 10-hаа үбhэ хуряаха 15 звено ажалда жэгдэрэн ороходо байна. Эдэ звенонуудай ажал ехэтэй хүдэлмэринь гол түлэб оньhожоруулагданхай. Тус звенонуудай хүсөөр 16 мянган центнерhээ бага бэшэ үбhэн бэлэдхэгдэхэ юм.

Тэрэшэлэн колхозой механизаторнууд сенаж, силос дараха хүдэлмэридөө эршэмтэйгээр бэлдэжэ байна. Мүнөө жэлдэ 300 тонно сенаж, 18 мянган тонно силос дарагдаха юм. Эндэ мүн лэ оньhожоруулагдамал тусхай звенонууд табигдаха гээшэ.

Байгша ондо түрүүшынхеэ моно-силос бэлэдхэхээр бэлдэнэбди. Тиихын тула 306 гектарта ороохото ургамалнууд, горох-обёосой холисо таригдааhэн. Тараанай hүн эдеэнhээ үнгэржэ, аргуун эдеэтэй боложо байха үедэнь хуряажа, моно-силос гээшые бэлдэхэбди. Бүхыдөө 200 тонно иимэ силос дараха траншей бэлдэгдэжэ байнхай.

Тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ байна. Мүрысөөнэй гурим, түрүүшүүлые материальна болон моральна талаар урмашуулха хэмжээнүүд хараалагданхай.

Н. ЮМСУНОВ,
Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.

ҮБҺЭЕЭ ҺАЙНААР ХУРЯАЖА АБАХЫН ТУЛА

Хурамхаанай аймагай Һахалиин совхозой үбhэшэдэй оньhожоруулагдамал звеногой дүй дүршэлhөө

Дүршэлтэй механизатор Александр Ксенафонтович Толстихин (мүнөө hахалиин совхозой директор) 1968 ондо үбhэ хуряаха оньhожоруулагдамал звено байгуулhан юм. Тэрэ үедэ звеногой ажалыень үргэлжэдэнь оньhожоруулха машинанууд хүсэд байгаагүй. Жэшээнь, бухалнуудые зөөхэ КНУ-11 машинын үгы дээрэhээ модоор нагшуурга хэхэ баатай болоо hэн. Хоёр хюрөөтэй косилкануудай үгыhөө тракторай хойноhоо шагтагалдаг косилкануудые хэрэглэдэг байгаа.

Жэлhээ жэлдэ оньhожоруулагдамал звеногой ажалынь «мүлигдэжэ», нарижуулагдан hайжаруулагдана. Мүнөө үедэ энэ звеногой ажалынь бүгэдэндэ жэшээ болоожо үгэмөөр. Һахалиинхидай жэшээгээр аймаг дотор иимэ звенонууд эмхидхэгдэжэ байнхай. Хурамхаанай совхоздо эмхидхэгдэhэн иимэ звено Н. С. Зверьковой хүтэлбэреэр hүүлэй жэлнүүдтэ нилээд амжалтануудые туйлаа.

Һахалиин совхозой оньhожоруулагдамал звеногой сезон дотор хуряажа абаhан үбhые хүн бүхэндэнь хубаарилжа үзэхэдэ, 800—900 центнер хүртэдэг. Мүн энээнhээшье ехэ үбhэ хуряажа абаха аргатай.

Байгша ондо энэ звеногой 9 механизатор 8650 центнер үбhэ hурилжэ, хорёолжо тушааха зорилготой. Энэнь звеногой гэшүүн бүридэ 960 центнер хүртэнэ. Урдань эды шэнээн үбhэ 15—20 хүнhөө бүридэhэн звено хуряадаг байгаа бшуу.

Звеногой хэдэг бүхы ажалынь: сабшалга, тармалга, обоолго, hүридэ зөөлгэ, сомоо сомолго бүрин оньhожоруулагданхай.

Звеногой 9 механизаторта хуряажа абаха уhалагдадаг сабшалан даалгагдана. Эдэ механизаторнуудай заримаиинь тэрэнээ харууhалдаг, үтэгжүүлдэг, уhалдаг байха юм. Жэшээнь, мүнөө жэлдэ энэ звенодо 451 гектар уhалагдадаг сабшалан даалгагданхай. Тэндэhээ 8650 центнер үбhэ абаха түсэбтэй.

Тус звенодо 5 «Беларусь» трактор, хоёр-хоёр хюрөөтэй 4 косилка, ГТ-14,5 түхэлэй хоёр тармуур, бухал шэрэхэ КНУ-11 түхэлэй 2 машина, СШ-0,5 түхэлэй hүри хаяха нэгэ машина үгтэнхэй. Энээнhээ гадна, звенодо гагнуури хэхэ агрегат, запчастьнууд, элдэб зэр зэмсэг, горючи бии. Иимэ нэгэ звено совхозой бэлэдхэжэ абадаг бүхы үбhэнэй хахадыень тооной суглуулдаг байна.

Звенодо ажаллаха хүнүүд hайн дураараа ородог байха юм. Эндэ бүхыдөө бэе бэеэ, абари зангаа hайса мэдэлсэхэ, «бултадаа нэгэнэйнгээ, хүн бүхэн бултанайнгаа түлөө» гэhэн гуримаар ажаллаха коллектив бүридэнхэй. Үбhэ хуряалгын үедэ эдэнэр сабшалан дээрээ байрладаг.

Энэ звеное механизатор Георгий Захирович Захиров хэдэн жэлдэ даажа ябана. Звенодонь нүхэд И. Ф. Чупров, И. А. Поздняков, Г. А. Поздняков, В. М. Пономарев, Г. С. Серебренников, П. П. Колмаков, Г. А. Петелин, Ю. А. Федосеев гэгшэд ажаллана.

Үглөө эртэнhээ 4 тракторынь сабшалгада табигдана. Бэшэниинь hургааг бэлэдхэжэ, hүриеэ хорёолжо, машинануудаа заhабарилжа, заха зухаяа, ханаабай хажуугаархиие, бургааhан соогуурхиие гараар сабшана. 5-дахи тракторынь hургааг зөөлгэдэ хэрэглэгдэдэг, үгышье hаа, али нэгэниинь техническэ заhабарилгада табигдадаг гуримтай. Үдэhөө хойшо бүхы тракторнууд үбhэ хуряалгада гарана.

Хоёр тракторта бухал зөөхэ КНУ-11 түхэлэй машина хабсаргагдана, нүгөө хоёрынь тармуур шэрэнэ, табадахинь hүри хаяха машина тодхоно. Эдэ машинануудаа холбохо, hалгааха хэрэгые hайса шудаланхай, ябууд дундаа хэдэг байха юм.

Үбhэ hурилэлгын үедэ хоёр трактораар тармагдаhан ногооe нүгөөдэ хоёроорнь суглуулжа, hүридэ абаашана. Тиигээд машинаар соможорхино. Хоёр механизаторынь hүри дээрэ байжа, үбhэ зохидоор ябталдаг. Үлөөшэ хоёр механизаторынь элдэб бусад хүдэлмэри хэдэг, машинануудаа заhабарилдаг гуримтай. Энэ ушарта тракторай, хүнүүдэй миин байха саг гарадаггүй.

Звеногой гэшүүдэй ажалай түлөөhэн бэлэдхэгдэдэг үбhэнэйнь зэргээр үгтэдэг. Зүгөөр ямар газарта ажаллаhаниинь, ногооной хэр ургаhые, хүдэлмэриинь хэр зэргэ оньhожоруулагдаhые харалсажа, центнер үбhэнэй түлөө түлбэри тогтоогдодог байха юм. Жэшээнь, хүсэд оньhожоруулагдаhан энэ звеногой бэлэдхэhэн центнер үбhэниинь хэдэн жэлэй туршада 55 мүнгөөр абтадаг байна. Хүн бүхэнэй хэhэн хүдэлмэридэ наряад бэшэгдэдэггүй. Хүнүүдэй хэhэн хүдэлмэриин орёо бэрхые, хүндыень харалсажа, хэдэн үдэр ажаллаhанаарнь гаргажа, салин хүлhыень тодорхойлдог заншалтай. Хүн бүхэниинь бэе бэеынгээ хэдэг ажалые бүтээхэ аргатай хадаа тиимэ онсо тоо бүридхэhэнэй, наряд бэшэhэнэй хэрэггүй байhаниинь элитэ болонхой.

Звеногой гэшүүд ажалайнгаа түлөөhэндэ урматай ябадаг. Үбhэ хуряалгын үедэ эдэнэр үдэртэ 10—12 түхэриг гэхэ гү, али сезон дотор 540 түхэриг олодог байна. Гадна, үбhэ бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээд байбал, звеногой гэшүүн бүхэн 30 центнер хүрэтэр үбhэ абаха эрхэтэй.

— Үбhэ хуряалгын машина техникын элбэгжэhэнэй ашаар энэ үедэ хүдэлмэришэд дуталдахаяа болёо, оньhожоруулагдамал звеногойхид үлүү хүниие абахаяа арсадаг, — гэжэ совхозой директор А. К. Толстихин хөөрэжэ байгаа hэн.

Александр Ксенофонтович өөрөө үбhэ хуряалгада ехэ анхарал табидаг. Энэ хүдэлмэриие өөрынгөө хиналтада абадаг байха юм.

Иимэ гуримаар ажалладаг звенонууд совхоз дотор олон. Овощ ургуулагшадай, хартаабхашадай, куузику харууhалагшадай звенонууд бүхыдөө ажахын тоосоондо оруулагданхай.

Ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньhожоруулhанай, хүдэлмэришэдэй түлөөhые продукциинь зэргээр үгэдэг болоhоной ашаар тус совхоз үбhөө түргэнөөр, hайн шанартайгаар хуряажа абана.

Б. ГОМБОЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

ХОЁР ХАЛААНДА

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай совхоз ногооной гурил ехээр гаргадаг болоожо, тэрээгээр мал тэжээхэдэ ашаг үрэ ехэтэй гэжэ ойлгожо абаhан байна. Үнгэрhэн жэлдэ 3300 центнер ногооной гурил бэлэдхэгдээ hэн. Тэрэнэйнь зарим хуби боргор гранул болгогдоhон.

Энэ жэлдэ ногооной гурил гаргаха хүдэлмэрие бүри hайнаар эмхидхэжэ, бүхыдөө 4000 центнер бэлдэхээр шиидээ. Тиигэжэ АВМ-0,4 агрегадаа июлиин 3-hаа хүдэлгэжэ захалаабди.

Ногооной гурил гаргаха хүдэлмэри дүршэлтэй механизатор Георгий Петрович Ивановто даалгагданхай. Тэрэнэй мөдэлдэ мөөртэй 4 трактор, гэнжэтэй 2 трактор, силосэй 2 комбайн, КИР түхэлэй хоёр косилка үгтэнхэй.

Эндэ гаргагдаhан ногооной гурилай зарим хубинь гранул болгогдохо юм. Тиигэжэ совхозой адууhа мал витамин элбэгтэй тэжээлээр хангагдаха байна.

АВМ-0,4 агрегат түрүүшын үдэрhөө хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ.

П. ТЮТРИНЦЕВ,
Торийн совхозой ахамад бухгалтер.

Зэдэ.

...НИ ЕҺОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

Н. В. Подгорный Сомалиин Демократическа Республикада ошохоёо мордобо

Сомалиин Демократическа Республикын Верховно Революционно Советэй Президент, генерал Мохамед Сиад Барегэй уряалаар Сомалиин Демократическа Республикада хани еhоной албанай хэрэгээр ошохоёо СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный июлиин 7-до Москваhаа мордобо.

Нүхэд Ю. В. Андропов, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, Б. Н. Пономарёв, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор М. А. Яснов, В. С. Дзоценидзе, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, СССР-эй Парламентска бүлэгэй түрүүлэгшэ ... П. Шитиков, СССР-эй Парламентска бүлэгэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Я. С. Насреддинова, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь ... П. Георгадзе, СССР-эй министрнүүд Б. П. Бугаев, ... И. Галаншин, В. П. Елютин, В. П. Леин, СССР-эй Генеральна прокурор Р. А. Руденко, СССР-эй Верховно Советэй ...үүдэй түрүүлэгшэ Л. Н. Смирнов, «Известия» газетын ахамад редактор Л. Н. Толкунов, Моссоветэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. П. Исаев болон бусад Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Внуковска аэродром дээрэ Н. В. Подгорные үдэшөө.

Сомалиин Демократическа Республикын хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Абдулахи Абдурахман Аден үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, армиин генерал С. Л. Соколов болон бусад тусхай тушаалтад Н. В. Подгорнотой хамта ошобо.

Н. В. Подгорный энэл үдэртөө Сомали ошохо замдаа Симферопольдо түр зуура тогтоо.

Украинын КП-гэй Крымскэ обкомой нэгэдэхи секретарь Н. Ф. Кириченко, Крымскэ областиин ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Т. Н. Чемодуров, мүн областиин ба хотын бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд аэродром дээрэ Н. В. Подгорный болон тэрэнтэй хамта ябаhан тусхай тушаалтадые угтаhан байна.

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИ ФРГ-дэ

БОНН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Украиныг компартиин ЦК-гай секретарь А. А. Титаренко (делегациин толгойлогшо), КПСС-эй Новгородско обкомой нэгэдэхи секретарь Н. А. Антонов, КПСС-эй Ростовско обкомой хоёрдохи секретарь Н. М. Иваницкий, КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таhагай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ В. Д. Ежов гэгшэдhээ бүридэhэн КПСС-эй делегаци Германиин Коммунис партиин Правлениин уряалаар июниин 27-hоо июлиин 5 болотор ФРГ-дэ байхаар ерээ. КПСС-эй делегаци Рурска областьдо, Гамбургда, Бремендэ хүрэжэ, ГКП-гэй партийна организацинуудай хүдэлмэритэй танилсаhан, партийна эдэбхитэдтэй уулзаhан, Дортмундын, Эссенэй ба бусад хотонуудай обер-бургомистрнуудтай хөөрэлдэhэн байна.

КПСС-эй делегаци Германиин Компартиин хүтэлбэрилэгшэдтэй — ГКП-гэй Түрүүлэгшэ Г. Мистэй, Түрүүлэгшын орлогшо Г. Готьетэй, ГКП-гэй правлениин Президиумэй гэшүүдтэй уулзажа, хоёр талые hонирхуулдаг асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Баруун Германиин коммунистнуудтай КПСС-эй делегациин гэшүүдэй уулзалга үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэржэ, КПСС-эй ба ГКП-гэй хоорондо аха дүүгэй заншалта хани барисаатай байhыень үшөө дахин элирхэйлбэ.

«САЛЮТ-3»: НИИДЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

НИИДЭЛГЫН ЗАЛАН ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Салют-3» гэжэ жолоодогдодог научна станци дээрэ хоёрдохи хүдэлмэриин үдэр июлиин 6-да Москвагай сагаар 9 час 40 минутада эхилбэ.

Ниидэлгын программын үндэhөөр онгосын экипаж станциие хүдэлгэхэ хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлэн, түхеэрэлгэнүүдыень, научна аппаратурыень шалгаhан байна.

«Салют-3» гэжэ замбуулинай станциин бүхы түхеэрэлгэнүүд hаадгүй hайнаар хүдэлнэ. 15 час болотор станци Советскэ Союзай территори дээрэhээ харагдахагүй зонодо ороо. Энэ үедэ «Космонавт Юрий Гагарин», «Космонавт Владимир Комаров» гэжэ эрдэм-шэнжэлгын суднаар, «Молния» гэжэ хэлхеэ холбооной хэмэл одоор дамжуулан, экипажтай холбоон хэгдээ.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ДҮҮРЭҺЭН ТУХАЙ

1974 оной июлиин 1-нэй мэдээн

	Түсэб	Таригдаhаниинь	Түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)	1973 онтой жэшэхэдэ (проц.)
Хабарай бүхы тарилга	799.985	806.934	100.9	102
Ороохото болон бобово ургамалнууд	599.200	601.599	100.4	—
Хартаабха	8.731	8.795	100,7	—
Овощ	1.991	2.011	101.0	—
Кукуруза	50.911	51.876	102.0	—
Олон жэлэй ногоон	12.818	14.202	111,0	—
Зелёнко	80.463	83.645	104,0	—
Тэжээлэй корнеплодууд	7.161	7.163	100.0	—

ПАРТИТАЯА, АРАДТАЯА ХАМТА—КОММУНИЗМ ТЭЭШЭ!

Буряадай гүрэнэй оперо болон балетэй театр. Үглөөнэй 11 сагта Энэдэ Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан ВЛКСМ-эй обкомой баяр ёhололой пленум болобо.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай гэшүүн, комсомолой Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **В. Д. Раднаев** пленум нээгээд, ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **В. С. Тимашовто** үгэ үгэбэ. Нүхэр Тимашов КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэйгээр пленумэй хүндэлэлэй президиумдэ hунгаха гэжэ дурадхал оруулхадань, зал соо hуугшад нэрэмэ альга ташалгаар угтан абаа.

Удаань КПСС-эй обкомой секретарь **Б. М. Продейвода** партиин обкомой ВЛКСМ-эй обкомдо эльгээhэн амаршалгатай пленумдэ хабаадагшадые танилсуулха зуураа, Октябриин революциин эгээл түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилээд, замбуулинай гүн соогуур хэмэл одонуудай, хүнэй ниидэдэг болотор, манай орондо социализм, мүнөө үедэ коммунизмын материально-техническа үндэhэ hүүри байгуулха хэрэгтэ комсомол оруулhан үндэр ехэ хубитые онсо тэмдэглэбэ.

Нүхэр К. М. Продайвода КПСС-эй обкомой дурасхаалта Улаан туг ВЛКСМ-эй обкомдо барюулаа.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь **Д. Н. Филиппов** ендэр гараа, Буряадай комсомолой түүхэтэ зам тухай тобшохоноор тогтоод, комсомолой ЦК-гай ВЛКСМ-эй Буряадай обкомдо эльгээhэн амаршалга уншаад, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар Буряадай областна комсомолой организацине шагнаха тухай мэдээсээд, нүхэр В. Д. Раднаевта грамота, амаршалгаяа барюулба.

ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **В. Д. Раднаев** алтан ойдо зорюулагдаhан дэлгэрэнгы илтхэл хэбэ.

Нүхэр Раднаев Буряадай комсомолой ажал хэрэгүүдые иимэ үндэрөөр сэгнэhэнэй түлөө КПСС-эй Буряадай обкомдо, ВЛКСМ-эй ЦК-да халуун баяр хүргөөд, юhэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллахабди гэжэ республикын залуу үетэнэй зүгhөө үгэеэ үгэбэ.

Тэрэ июлиин 12-ой үдэр ВЛКСМ-дэ агуу Ленинэй нэрэ олгогдоhоор 50 жэл гүйсэхэнь гэжэ мэдүүлээд, Ленин шэнгеэр ажаhууха, hураха, хүдэлхэ гэhэн тангаригтаа мүнөө үедэ, Буряадай комсомолшууд үнэн сэхэ ябана гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

Мүн агуу Ленинэй партиин найдамтай туhалагша hэн тула комсомол ажал хэрэгээ, эдэбхи үүсхэлтэй хүдэлмэриинь партиин ябуулжа байhан асари ехэ хүдэлмэритэй эльгээ, хүн түрэлхэтэн сэлмэг hайхан ерээдүйн гэрэлтэ коммунизм тээшэ дабшаха гэжэ хэрэгжүүлнэ гэжэ hэлэбэ. Зал соо hууhан партиин, комсомолой ветерануудые нүхэр Раднаев халуунаар амаршалаад, мүнөө үеын комсомолшууд, залуушуул тэдэнэй хэрэг саашадань үргэлжэлүүлнэ, Буряадай комсомолой алдар солото түүхын шэнэ хуудаhануудые бэшэхэ гэжэ онсолобо.

Хүн бүхэн залуу наhаа комсомолдо холбодог. Тиимэhээ «Бидэ комсомол үгсаатанбди» гэжэ хэлэхэ дуратай эрхэтэй. Тиихэдэнь hайхан hайндэр Буряадай областна ажалшадай hайндэр болоно гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

1924 оной июниин 5-най үдэр РКСМ-эй Буряадай областной организациин нэгэдэхи съезд болоhон юм. Тиихэдэ республикын залуу үетэн өөрын организацитай боложо, совет засаг бэхижүүлэн байгуулха тэмсэлдэ бүри эдэбхитэйгээр оролсоо.

Энэ съезд дээрэ РКСМ-эй Буряадай обком hунгагдаа бэлэй. Тэрэнэй бүридэлдэ 17 гэшүүн, табан гэшүүндэ кандидат ороhон юм. Обкомой секретарьнар Н. Е. Кузьян, РКСМ-эй обкомой Президиумэй гэшүүдээр М. П. Беляев, Н. И. Мункоев, Н. Н. Агафонов, Н. Кэсленников гэгшэд hунгагдаа. Энэ үдэрhөө хойшо Буряадай комсомолой түүхэтэ зам эхилээ.

Элидхэлшэ түрүүшын табан жэлнүүдэй, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн, мүн үеын комсомолой хэhэн алдар солото хэрэгүүд тухай тогтоо.

Гушаад онуудта манай областной комсомолой организаци түрэл Буряадаа хүгжэнги индустритай, түрүү хүдөө ажахытай болгохын тулада дэлгэрhэн тэмсэлдэ горитой хубитала оруулаа юм.

1930 ондо комсомолой үүсхэлээр 500 колхоз, машинно-тракторна 3 станци, hу-нэй 20 завод, мал шахаха зургаан фермэ эмхидхэгдэhэн байха.

Манай республика дотор энэ үедэ олон тоото промышленна предприятинууд баригдажа эхилээ hэн. Электростанциин, шэлэй, хирпиисын заводуудай, мяханай комбинадай барилгада Буряадай комсомол эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

1932 ондо Улаан-Үдын паровозо-вагонно завод баригдажа эхилбэ. Тиихэдэнь ВЛКСМ-эй ЦК-гай, обкомой путёвкоор 1.500 комсомолшууд эндэ хүдэлхөөр ерэhэн юм. Ленинградhаа, Свердловскhоо, Москваhаа, Эрхүүhээ, мүн бусадшье хотонуудhаа, союзна республикануудhаа залуу үетэн Улаан-Үдэ ерээ.

Тэдэнэй зариманиинь Буряад нютагта бүхы наhаараа хүдэлжэ, алдар солото ажалай геройнууд болоhон байха. Жэшээлхэдэ, ленинградец Е. Г. Курочкин, свердловчанин Б. З. Поздеев болон бусадай нэрэнүүд республикымнай ажалшадта мэдээжэ болонхой бшуу.

Хаанашье ябахадаа комсомолшууд габшагай, эдэбхи үүсхэлтэй ажалаараа шалгардаг hэн гээд нүхэр Раднаев үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. 1931 ондо Түнхэнэй аймагай комсомолой организациин бүридэлдэ ородог бүхы гэшүүдэй 71 процентнь ажалай ударнигууд байhан юм. 1936 ондо комсомол басагад Намсараева, Чойнжурова, Тыхеева, Зоригтуева, Жалсараева гэгшэд габшагай ажалайнгаа түлөө Буряадай комсомолшуудай дундаhаа эгээл түрүүн СССР-эй орденуудаар шагнагдаhан байна.

ВЛКСМ-эй 20 жэлэй ойн гүйсэhэн жэлдэ, 1938 ондо, комсомолой Буряадай областной организациин бүридэлдэ ородог байhан 11 мянган комсомолшуудай 3.245-ниинь стахановецууд байhан юм. Жэшээлхэдэ, паровозвагонно заводой хүдэлмэришэн Раев халаанайнгаа даабарине 240 процент. Баргажанай аймагай сүүтэ боолто боогшо Долгор Хургатханова 400 процент хүрэтэр дүүргэдэг hэн. Ажалдаа түрүү ябаха гээшэ комсомолой ёhо заншал байгаа!

Мүн hуралсалдаашье Буряадай комсомол шударгы бэрхэ байhан юм гээд элидхэлшэ онсолон тогтоно. Гансал 1924 ондо холын тосхонуудhаа эльгээгдэhэн 37 комсомолшууд Буряадай багшанарай техникумдэ, сэрэгэй училищинуудта абтаhан байха. 1927 ондо эдэнэр Буряадай багшанарай техникум нэн түрүүн дүүргэжэ гараhан юм. Мүнөө Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай профессор Филипп Гаханов, эрдэмэй кандидадууд болоhон Афанасий Гаханов, Алексей Дуринов болон бусад тэдэнэй дунда бии hэн.

Партийна, советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болоhон комсомолой эдэбхитэд Яков Похосоев, Савранна Ербанова, Иван Ченкиров, Константин Барабанов, Гомбо Бельгаев, Николай Вахрушев, Валентина Трубачеева, Агафья Далбаева, Лидия Егорова болон бусад манай ороной элдэб вузуудые энэ жэлнүүдтэ дүүргэhэн юм.

Мүн элитэ поэдүүд, уран зохёолшод, уран зураашад болоhон Бавасан Абидуев, Мүнхэ Сарьдаг (Будажап Найдаков), Намжил Балдано (Мүнөө Буряадай АССР-эй арадай уран зохёолшо), Р. С. Мэрдыгеев (РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша) гэгшэдэй нэрэнүүдые В. Д. Раднаев нэрлэлээ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилээд байхада, Буряадай комсомолой хүмүүжүүлhэн 11.5 мянган хүбүүд, басагад ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь В. А. Сахьянов түрүүтэй hайн дураараа фронт мордоо hэн. Хархис фашис булимтарагшадгай манай республикын залуу үетэн эрэлхэг зоригтойгоор тэмсээ. Улаан-Үдын 12-дохи hургуулиин багша байhан, лётчик Пётр Харитонов энэ дайнай эгээл түрүүшын Советскэ Союзай Геройнуудай нэгэн байгаа. Сергей Орешков, Иннокентий Баторов гэгшэд Александр Матросовой баатар шалга дабтаа. Жамбал Тулаев, Дарма Жанаев, Цырендаши Дэржиев болон бусадай нэрэнүүд хэтэ мүнхэдөө арадай дурасхаалда үлөө.

Ара таладашье комсомолшууд габшагай ажалаараа алдаршаа. Гансал манай республика соо 1.500 басагад трактористнууд боложо, эхэнэрнүүдэй тракторна 72 бригада эмхидхэгдэhэн байха юм. Комсомол басагад Сэбиг Осорова, Сосор Тышкеева, Буда Сыдеева, Клава Туголукова гэгшэд «Советскэ Союзай эрхим трактористка» гэhэн нэрэ зэргэлэ хүртөө бэлэй.

Мүн залуу үетэн зөөри суглуулжа, танково колоннонуудые, эскадрилинуудые барюулжа эрэлхэг совет сэрэгшэдтэ бэлэглээ hэн. Игэжэ Буряадай комсомол фронт дээрэ, ара талада шэн габьяа харуулжа, илалтын жасада горитойхон хубитаяа оруулhан юм.

Эхин түрүүн 1.800 хүнhөө бүридэhэн Буряадай комсомол 112 мянган гэшүүдтэй болоторoo ургаад, алтан ойгоо ажалай үндэр бэлэгүүдээр угтажа байна гэжэ нүхэр Раднаев мэдүүлнэ. **Авиационно**, локомотив-вагон заhабарилгын, судна бүтээлгын, «Электромашина» заводуудта, нарин сэмбын, ноохо угаалгын фабриконуудта, мяханай комбинадта аха нүхэд коммунистнуудтайгаа хамта комсомолшууд юhэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабарине болзорhоонь урид дүүргэхын тулада илангаяа амжалтатайгаар тэмсэнэ.

Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын «Электромашина» заводой Галина Борисюгай комсомол-залуушуулай бригада арга боломжонуудаа хаража үзөөд, табан жэлэйнгээ даабарине 4,5 жэл соо дүүргэхээр хараалаа hэн. Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө үедэ хүдөө нютагуудта hү haалиин комсомол-залуушуулай 56 фермэ, хонишодой 76 бригада эмхидхэгдэнхэй амжалтатайгаар хүдэлнэ. Жэшээ болгон хэлэхэдэ, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой Виктор Базаровай бригада 100 эхэ хонин бүриhөө 136 хурьга абаад байна. Харин Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой комсомол-залуушуулай Дэбээнэй hү haалиин фермын коллектив 1974 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые май hapa соо дүүргээ hэн.

Залуушуулай эдэбхи үүсхэл үдэр ерэхэ бүри ольhотойгоор бадарна. Прибор бүтээлгын заводой Виктор Красновой комсомол-залуушуулай бригада «Түрүүшүүлэй нормые комсомолец бүхэнэй нормо болгохо», Пётр Бусовиковой бригада «Гансал эрхим шанартай продукци гаргаха» гэhэн үүсхэлнүүдые гаргаа. Тиихэдээ бусадшье комсомол-залуушуулай коллективүүд тэдэниие нь дэмжэн абаад, ашатай hайнаар ажаллана. Жэшээлхэдэ, авиазаводой Татьяна Думновагай бригада ноохо угаалгын фабрикын Валентина Дмитриевагай бригадын гаргаhан «Найман часай даабарине — 6,5 час соо» гэhэн үүсхэлыень дэмжэн абаад, бригадынь гэшүүн бүхэн халаанайнгаа даабарине 130 процент дүүргэдэг болонхой.

Харин «Теплоприбор» заводой слесарь Алексей Плюснин, Улаан-Үдын оёдолой нэгэдэхи фабрикын оёдолшон Ольга Гребенщикова, Шэнэ-Бэрээнэй авто-заhабарилгын заводой тамгашан Анна Демиденко болон бусад табан жэлэйнгээ даабарине дүүргэнхэй.

hургуулияа дүүргэжэ байhан үхибүүдтэ мүн лэ горитой анхарал хандуулнабди гэжэ элидхэлшэ мэдүүлнэ. Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй дунда hургуули дүүргэгшэд бүхы классаараа нютагтаа үлэжэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ажаллаха хүсэлэнтэй байhанаа мэдүүлээд, республикынгаа залуу үетэниие түрэл колхоз, совхозуудтаа үлэхыень уряалаа. Энэ үүсхэлыень ВЛКСМ-эй Буряадай обком дэмжэhэн байна.

Залуу үетэниие элдэб мэргэжэлдэ hургаха, ажалда дуратай байхаар хүмүүжүүлхэ талаар ехэ юумэ хэжэ байhан үнинэй хүдэлмэришэд, таряашад, малшадта ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөө.

И. Я. Бояков, Г. Л. Рабдаев, Б. З. Поздеев, Н. Л. Тадвашкина, В. И. Немочин, Д. К. Тумурова, А. Н. Оширов, К. И. Филиппова болон бусадай нэрэнүүдые мэдэхэгүй зон үгы ёhотой.

Залуу урлан нарижуулагшадай хэжэ байhан хүдэлмэри сэгнэшэгүй ехэ үлхэ шанартай гээд В. Д. Раднаев онсо тэмдэглээ. Байгша оной табан hара соо залуу урлан нарижуулагшад 3.490 дурадхал оруулжа, 3.300-ниинь үйлэдбэридэ хэрэглэгдээд, 1 миллион 825 мянган түхэриг мүнгэ алмаха арга боломжо үгөө.

Локомотив-вагон заhабарилгын заводой технолог Александр Караткин, шэлэй заводой мастер Владимир Повалихин, прибор бүтээлгын заводой технолог Владимир Тутутов гэгшэд эрхимэй эрхим урлан нарижуулагшад болоно.

Түүхэтэ 50 жэл соогоо Буряадай комсомол асари ехэ амжалтануудые туйлаа. Залуу үетэн парти, правительствынгаа ябуулжа байhан гадаадын болон дотоодын политикые дэмжэн, гүрэн түрынгөө бүри хүсэтэй, бүри баян болохын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллана гэжэ элидхэлшын мэдүүлхэдэ, зал соо hуугшад альга ташан угтаhан байна.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Раднаев БАМ-ай барилгашадта «Артек» лагериин пионернүүдэй эльгээhэн амаршалгын бэшэг энэ ехэ барилгада хүдэлжэ байhан комсомолшуудай түлөөлэгшэ Роза Гусевскаяда барюулаа.

Монголой Арадай Республикын ревсомолой ЦК-гай секретарь **Гуржав**, ВЛКСМ-эй ЦК-гай гэшүүн, ВЛКСМ-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь **Валерий Игнатов**, ВЛКСМ-эй ЦК-гай гэшүүн, ВЛКСМ-эй Хальмагай обкомой нэгэдэхи секретарь **Иван Басангов** ВЛКСМ-эй Яхадай обкомой секретарь **Шамиль Гизатуллин**, ВЛКСМ-эй Агын округкомой нэгэдэхи секретарь **Владимир Намжилов**, ВЛКСМ-эй Тувын обкомой секретарь **Табалай Салчак** гэгшэд пленумдэ хабаадагшадые үнэн зүрхэнhөө амаршалаад, амаршалгын бэшэгүүдые, дурасхаалта бэлэгүүдые барюулаа.

Эдэнэр Буряадай комсомолой алтан ойдоо барюул... ажалайнь бэлэгүүд тухай ... со тогтоод, саашадаа б... ехэ амжалта туйлажа, ... жэлтын замаар улам б... эршэтэйгээр дабшахы... үреэбэ.

Мүн Улаан-Үдын локо... тив-вагон заhабарилгын ... водой слесарь, ВЛКСМ... XVII съездын делегат В... тор **Бычков**, Загарайн ай... гай Эрхирэгэй совхозой ... лишан, ВЛКСМ-эй обко... гэшүүн **Галина Лумбу**... Буряадай гүрэнэй Дор... Банзаровай нэрэмжэтэ ... шанарай институдай студе... ка, ленинскэ стипенди... студентнэрэй бүхэсоюзна... гэдэхи слёдто хабаадалса... **Оюуна Батуева**, сэрэгэй а... хаагша **Валентин Литви**... гэгшэд үгэ хэлээ.

Эдэнэр комсомолойнгоо ... ганизацинуудай ажал хэ... гүүд тухай хөөрөөд, Лен... шэнгеэр ажаhууха, hура... хүдэлхэ гэhэн тангариг... ходоо үнэн сэхэ ябахаб... гэжэ түрэл Коммунис пар... даа найдуулба.

Пленумдэ хабаадалсаг... дые партиин, комсомолой... терануууд, эдир пионерну... Ленинэй ордено Забай... линн сэрэгэй округой сэр... шэд халуунаар амаршал... Буряадай комсомолой на... дэхи, ВЛКСМ-эй долоо... хи съезднүүдэй делег... **И. И. Мункоев** ветеран... дай зүгhөө үгэ хэлээ. ам... шалгын бэшэг, дурасхаал... бэлэг ВЛКСМ-эй Буряад... обкомдо барюулаа.

Пленум дээрэ КПСС-... ЦК-да, ВЛКСМ-эй ЦК-... эльгээгдэхэ амаршалгын б... шэгүүд ехэ дэбжэлтын о... шон байдалда баталагд... абтаба.

Энээгээр Буряадай ком... молой 50 жэлэй ойдо зорю... лагдаhан ВЛКСМ-эй Бур... дай обкомой баяр ёhолол... пленум хүдэлмэреэ дүүр... бэ.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ҺАЙНДЭ...

Россин Федерацида үнгэргэгдэжэ байгаа Литвагай ССР-эй литература ба искусствын үдэрнүүдэй эстафетые Свердловск, Воронеж хотонууд угтан абаба.

Хани барисаанай hайндэр Свердловск хотодо Залуушуулай ордон соо баярай оршон байдалда нээгдээ. «Уралмашай», «Уралхиммашай» ба бусад заводуудай хүдэлмэришэд, уран бэлигтэнэй эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, партийна ба совет хүдэлмэрилэгшэд эндэ ерэhэн байна.

Литвагай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. Ю. Диржинскайте-Пилюшенко айлшадай үмэнэhөө үгэ хэлэхэдээ, хүндэмүүшэ халуунаар угтаhанайнь түлөө баяр баясхалан хүргөөд, Литвагай болон РСФСР-эй түлөөлэгшэдэй энэ уулзалга арадуудай хани барисаае улам бата бэхи болгохо гээд этигэжэ байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Литвагай ансамбльнуудай, дуушадай концертнүүд эдэ үдэрнүүдтэ Свердловскдо амжалтатайгаар үнгэрөө. Литвагай фильмүүдэй фестиваль эхилээ. Аха дүү республикаhаа ерэhэн айлшад фабрика, заводуудта, совхозуудта хүрэжэ, ажалшадай хэрэгүүдтэй, байдалтай нилсаба.

Литвагай уран зохёо... дые, уран зураашадые, ...ның, экранай уран мэрг... тэдые Воронежско обл... до хүндэмүүшэ халу... угтаба. Литвагай ССР-эй ... тература, искусствын ... нүүд хани барисаанай аха дүүгэй нэгэдэлэй h... тэмдэг боложо үнгэрөө.

(ТАСС-ай корр.)

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБШЭЛ

СИЛОС, СЕНАЖАЙ шанар hайжаруулха

Мүнөө үедэ ниитынгээ адууhа малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, мяха, hү, ноохо болон бусад продуктнуудые элбэгээр абажа, гүрэндэ тушаахын түлөө нэн түрүүлэн тэжээлэй шэмэ, шанарые улам hайжаруулха эрилтэ ажахы бүхэндэ табигдадаг болонхой. Энэ эрилтын хэр бэелүүлэгдэhэниие республикын агротехническа лаборатори жэл бүри шалгажа, дутагдалыень элирүүлдэг заншалтай.

hүүлэй хоёр-гурбан жэлэй шэнжэлэлгэ, шалгалтануудай дүнгүүдые сэгсэлон харахада, республикын колхоз, совхозуудай бэлэдхэhэн тэжээлэй шанар hанаhанда хүрэмөөр бэшэ, үшөөл муу байhаар гэжэ тэмдэглэлтэй. Энэ ямар ушарhааб гэхэдэ, ажахынуудай мэргэжэлтэд hайн шанартай тэжээл бэлэдхэхэ тушаа анхаралаа тон багаар хандуулна. Тиимэhээ мүнөө хүдөө ажахын эрдэмтэд, ажахынуудай хүдэлмэришэд гансал элбэг тэжээл хуряажа, ажахын түлөө бэшэ, мүн шэмэ, шанарыень эрид дээшэлүүлхээр оролдохо болоно.

Үнгэрhэн жэлдэ республикын колхоз, совхозуудта бэлэдхэгдэhэн силосэй шанар шалгажа тодорхойлходомнай, бүхы тэжээлэйнь 20—25 процентнь hайн шанартай гэжэ элирүүлэгдээ hэн.

Мүнөө үедэ Буряадаймнай ажахынууд гол түлэб кукурузын эшэ набшаар силос дарадаг байна. 1973 ондо бэлэдхэгдэhэн тэжээлэй шанар элирүүлхэдэ, кукурузын силос 81,2 процент шиигтэй, 0,6 процент hүнэй, 1,4 процент уксусна, 0,41 процент тоhолиг кислотатай байгаа. Тиихэдэ олохон шэнжэлэлгын дүн харахада, диилэнхи тэжээлын үлүүсэ тоhолиг кислотатай байhаниинь тодорхойлогдоо. Энэ ямар ушарhааб гэбэл, дарагдаhан силос саахар багатай, үлүүсэ шиигтэй, бог буртагтай, муухай болгогдоhон эшэ набшаар хэгдэнэ. hайн шанартай тэжээл даража абахын тула ажахы бүхэн кукурузынгаа эшэ набшые сэбэрээр, элдэб шорой богтой худхангүй бэлэдхэхэ болоно.

Шииг багатай силос дарахын тула кукурузынгаа эшэ набшые хэршэгдэhэн hолоомонтой гү, али мэхиинэтэй холиходо hайн. Тиихэдэ 1 тонно силостэ 1—1,5 центнер hолоомо 3—4 сантиметр утаар хэршэжэ, hайса холиходо hайн юм. Мүн дарагдаhан силосэй шиигынь 75—78 процентhээ дээшэ байха ёhогүй.

Үнгэрhэн жэлнүүдтэ горох, шэниисын холисотой силос тон багаар дарагдаа. Энээндэ анхаралаа хандуулмаар болоо. Ушарынь хадаа, энэ тэжээл килограммай 30,3 грамм протеинтэй байдаг.

Кукурузын эшэ набша үлүүсэ нягтаар дарахада, шүүhэ шэмэнь ехээр гарадаг гэхэ гү, али хэрэгтэй бодосуудынь шахагдажа, гээлтэдэ ородог байна. Тэрэшэлэн ехээр эhэhэн, бог хогтой холисолдоhон силосэй шанар баhал доошолдог юм.

Хоёрдохеор, 80 процент шииг нойтотойгоор, шүүhэ шэмэ ехэтэй ногоон эшэ набша дарахада, хуурай бодосуудынь 8—15 процентээр, 75 процент шиигтэй байбал, 5—8 процент, харин 65 процент нойтоноор дарахада, хуурай бодосуудынь оройдоол нэгэ процент алдагдана.

Зарим үедэ кукурузын болон бусад ургамалай эшэ набшые нүхэн соо бэшэ, харин газар дээрэ обоолон даража захалаа бэлэй. Энэнь ажахынуудта нүхэ, траншей малтажа, бэлдэлтэгүй бэлэншье байгаа юм бэзэ. Теэд силосэйнь шанарые шалган тодорхойлходо тон муу байжа, энэ аргань орхигдоо.

Мүнөө hайн шанартай силос абаха гэбэл, гол түлэб шулуудамал ханатай траншей соо дараха шухала. Тиимэhээ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эдэ үдэрнүүдтэ силосэй траншейнүүдые сэбэрлэжэ бэлдэхэ, заhабарилха, шэнээр бариха хүдэлмэри эмхидхэхэ зэргэтэй.

Силосэй протеиниие элбэгжүүлхын тула кукурузын эшэ набша хэршлэжэ дараха үедөө мочевинэ, серно-кислэ гү, али фосфорно-кислэ аммони нэмэжэ оруулалсахада hайн. Тиихэдээ нэгэ тонно силостэ 2,3 килограмм азот хүртэхөөр нэмэхэ хэрэгтэй.

Дарагдаhан силосээ 0,12—0,15 миллиметр зузаан полиэтиленовэ плёнкоор хушаха ёhотой.

hүүлэй жэлнүүдтэ сенаж даража дүршэгдөө гээшэ. Энэ тэжээл силостэ орходоо протеин, каротинаар элбэг байдаг. Үнгэрhэн хоёр-гурбан жэлэй туршада сенажай шанар яhала дээшэлээ, хэрэгтэй элдэб бодосуудаар элбэгжээ, шииг нойтониншье бага болоо.

hайнаар дарагдаhан сенаждa тоhолиг кислота байха ёhогүй. Гэбэшье заримдаа энэнь аргагүй ехээр сугларанхай байдаг.

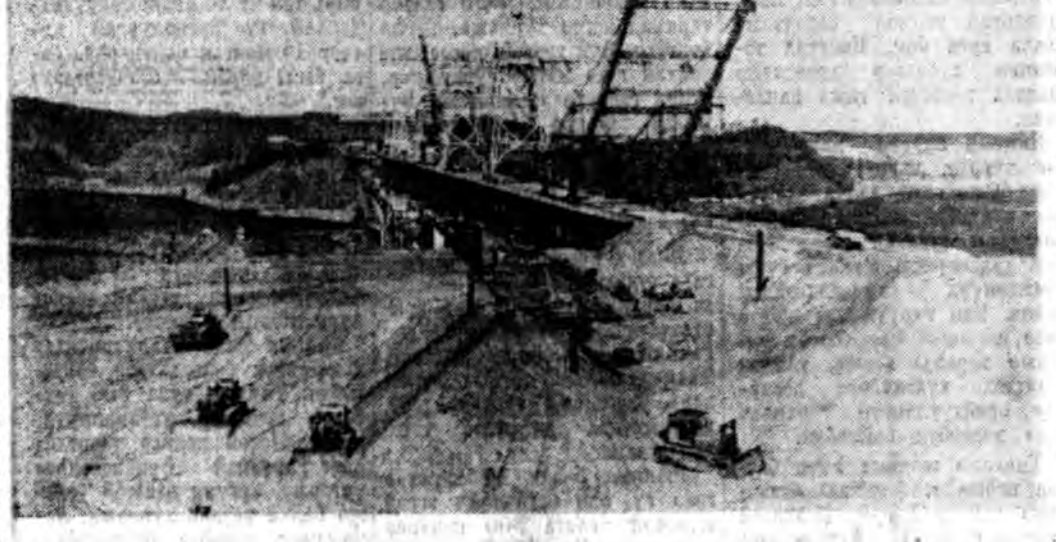
Нёдондо зарим ажахынуудай дараhан сенаж агрохимлабораториин шэнжэлэн тодорхойлходо, силос болошоhон байгаа hэн. Энэ ямар ушарhааб гэбэл, сенаж дарахадаа гуримыень баримталангүй, шииг нойтыень тодорхойлонгүй нүхэндэ хэдэгынь элирээ.

hайн шанартай сенаж бэлэдхэхэ гэбэл, шулуудамал ханатай, оёортой нүхэ, траншейнүүдые бэлдэхэ хэрэгтэй. Хэрбээ бүхы гуримыень хазагайруулангүй, сабшагдаhан ногоогоо hайса hэбэрээгээд, нягтаар дарахада, хэрэгтэй бодосуудынь гээлтэдэ ородоггүй гээшэ.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ үе ойртожол байна. Тиин ажахынуудай мэргэжэлтэд энэ харюусалгата ажалаа богони болзорто эмхидхэжэ, hайн шанартай сенаж, силос дарахын тула бүхы анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Энэ жэлдэ силосэй, сенажай, үбhэнэй, ногооной гурилай шанарые республикын агрохимлаборатори урда мэтэ шалгажа, дутагдалынь заабол элирүүлхэ байна.

С БЕКЕТОВ,
Буряадай республиканска агрохимлабораториие даагша, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

АНГАР ДЭЭРЭХИ ГЭС. Усть-Илимэй ГЭС-эй барилгашад энэ жэлэй hүүлдэ туд бүридөө 240—240 мянган киловатт хүсэтэй гурбан агрегат ашаглалгада оруулхые уялгалhан байна. Жэлэй эхинhээ хойшо станциин гол шухала түхеэрэлгэдэ хахад миллион кубометр гидротехническэ бетон хэгдээ, үшөө 700 мянган кубометр бетон хэгдэхэ ёhотой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Усть-Илимэй ГЭС-эй барилгын ниитэ зураг.

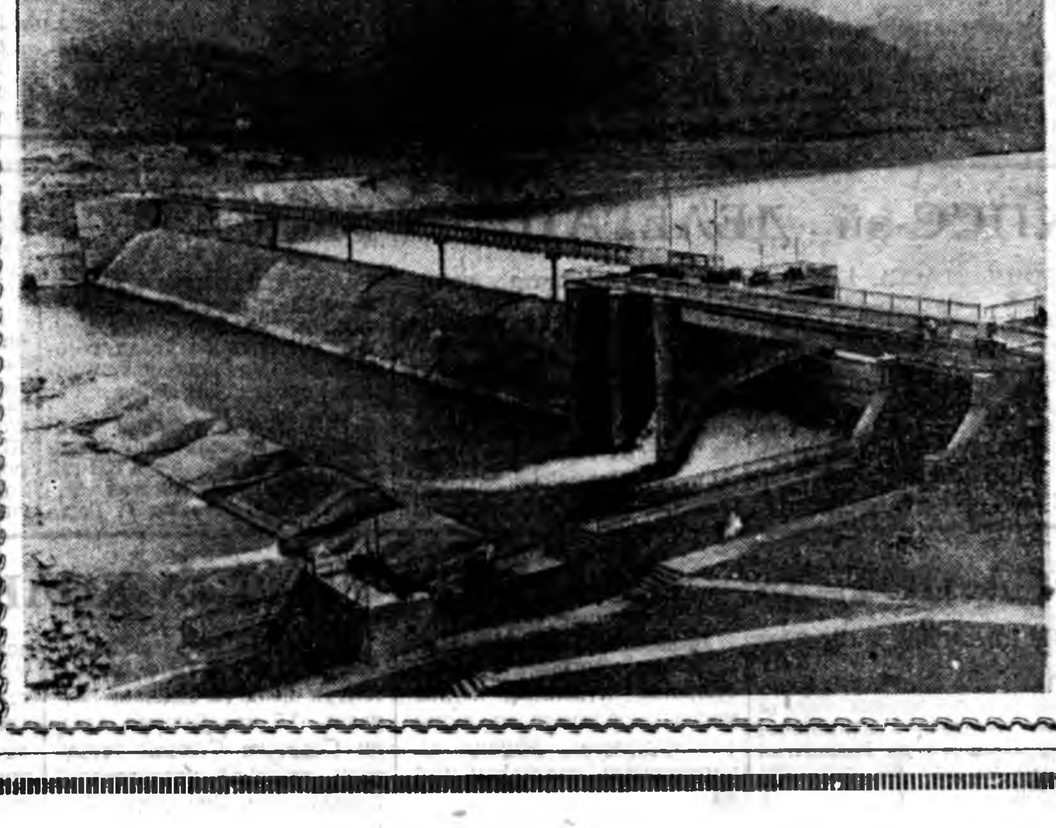
ТАСС-ай фотохронико.

АЗЕРБАЙДЖАНАЙ ССР. Ленкоранска уhа абадаг түхеэрэлгэ хадаhаа эхитэй Ленкоранычай гэжэ голой уhые суглуулан абажа, элhэн бурhаань сэбэрлэhэнэйнгээ hүүлдэ Ленкоранииин субтропигой зонодо оршодог ажахынуудай овощой болон сайн плантацинуудые уhаар хангадаг.

Энэ гидротехническэ түхеэрэлгын бүхы механизмууд оньhон аргаар хүдэлгэгдэдэг — диспетчерскэ пунктhаа оператор команда үгэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уhа абадаг түхеэрэлгын нэгэ участок.

ТАСС-ай фотохронико.

2000-ДАХИ ЖЭЛДЭ ҮНДЭР БАЯН УРГАСА ХУРЯАХЫН ТҮЛӨӨ

Демографуудай тоолоhоной ёhоор, энэ зуун жэлэй hүүл болотор хүдөө ажахын ургамалнуудта табигдадаг эрилтэнүүд социалис оронуудта нэгэ хахад дахин дээшэлхэ юм. Энэнь гол түлэб ургаса дээшэлүүлhэнэй ашаар туйлагдаха зэргэтэй.

Социалис оронуудай хүдөө ажахые шэнжэлэгшэдэй суглаан байгша оной апрелиин эсэстэ Берлин хотодо болоhон юм. «2000 жэл хүрэтэр СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хүдөө ажахын хүгжэлтэ» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэhэн байгаа.

Ургамалай бүхэсоюзна институт (ВИР) Ленинградай түб, Исаакиевска талмай дээрэ оршодог. Дэлхэйн зүг бүхэнhөө хэдэн зуун бэшэг үдэр бүхэндэ нишэ ерэдэг. Үрэhэ хэhэн пакедүүдтэй олон бандероль тэдэ захилнууд соонь эльгээгдэдэг юм.

Элдэб эшэ, үндэhэнэй шухаг үрэhэнүүдэй хүдөө ажахын ургамалай 200 мянга гаран зүйл түс институдта суглуулагданхай. Гансал шэниисын 20 мянга гаран үрэhэн тэндэ бии. Тиимэhээ СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хүдөө ажахын культура хүгжөөхэ талаар ВИР-эй түб болоhониинь гайхалтай бэшэ.

Институдай ажал хүдэлмэри, тэрэнэй социалис оронуудай эрдэмтэдтэй тогтоодог харилсаа холбоон тухай хөөрэжэ үгэхыень бидэ ВИР-эй директор академик Дмитрий Данилович Брежневые гуйhан байнабди. Академик ингэжэ хөөрөө.

— Манай институдта суглуулагдаhан коллекциин үндэhэ hуури дээрэ СССР-эй гүрэнэй хилые холо дабан гарахаhаа гадна, Европын элдэб оронуудай үргэн тала дайдаар тараhан сортнууд дэлгэрэнхэй. Үрэhэ туршалгын уласхоорондын мүрысөөндэ ургасынгаа, элдэб уларилтай газарта бэлээр таарадагаараа ородой шэниисэ Европын газар дайдаhаа бусад үрэhые түрин гаргаhан байна.

Мэдээжэ селекционернүүд Петр Лукьяненко, Василий Ремесло гэгшэд үнэхөөроошье үльгэр домогто оромоор намарай шэниисын сорт бии болгоо. Таряашадай шэнэ эрилтэнүүдые ходол селекционернүүдтэ табижа байдаг дээрэhээ хэдэн жэл уридшалан ургаса дээшэлүүлхэ уялга эрдэмтэд аб... гээшэ ха.

«2000 жэл хүрэтэрхи ү... ороohото ургамалай гене... ба селекциин арга ... тодүүдэй хүгжэлтэ» ... hэн материал соо мүн... ороohото ургамалай ург... үшөө дээшэлхэ байhа... тэмдэглэгдэнэ. Гэхэ зуура, ... ли дээрэхи ургасын мүнө... эрилтые хангадаггүй ба... ниинь элитэ. Энээнэй ша... гаан олон юм бэзэ. Манай ... лектив эдэ дутагдалнуу... усадхаха талаар ехэ хүдэл... ри ябуулна.

Шэнэ газар элдүүрил... 20 жэлэй ойдо зорюулагд... мартын 15-да Алма-Атада ... гэрhэн баярай суглаан д... КПСС-эй ЦК-гай Генера... секретарь Леонид Ильич Бр... нев үгэ хэлэхэдээ, бидэнэ... совет эрдэмтэдэй урда, ш... тон шухала зорилго — Си... болон Казахстанда намарай ... ниисын үндэр ургасатай, ... раина, Поволжи болон орон... гоо бусад районуудта хаба... таригдахаар шэниисын с... нуудые гаргаха зорилго та... hэн.

Эдэ зорилгонуудые шии... хын тула генетикын, се... циин арга онолнуудые саа... дань улам hайжаруулха шу... ла. СЭВ-эй гэшүүн орону... эрдэмтэдтэй хамта совет эр... тэд энэ зорилгоёо бэелүүлхэ... Сугтаа ажаллаhанай үрэ ... ямар бэ гэбэл, генетич... шэнжэлгэнүүдэй гол шаг... нүүд баталагдаhан байна.

Генетическэ шанараараа ... шухаг ургамалнуудай кол... ци байгуулха тухай (СЭВ-... гэшүүн оронуудай хамтын ... сэбүүд соо хараалагдана. Т... мэhээ дэлхэйн ороohото ур... малай коллекци электрон... тоолон тодорхойлолгын техн... хэрэглэн шэнжэлхэ шухал...

Зорилгомнай ехэ даа, хүнг... шье бэшэ. Хараалагдаhан ш... лэлнүүдэй алиндань ямар ... жэлтэ дэбжэлтэ байхаб ... сэхэ хэлэхэ аргагүй. Хар... урдамнай табигдаhан зорил... до — ургаса дээшэлүүлгэд... генетическэ шэнжэлгын бү... материалай зорюулагдаха б... hаниинь дамжаггүй.

Шаргия КАСУМОВА,
АПНэй корреспондент.

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ЖАБХАЛАНТА ДУУНУУД

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй нэрэмжэтэ стадион дээрэһээ бэшэгдэһэн репортаж

БУРЯАДАЙ комсомолой байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой гүйсэжэ, бүхы ажалшадай, залуушуул — хүбүүд, басагадай ехэ һайндэрынь энэ болоно гээшэ.

Алдарта һайндэртэ зорюулагдаһан баярай жагсаал июль һарын 6-да Улаан-Үдэ хотодомнай хүнэбэ.

Үдэшын 6 саг. Буряадай АССР-эй 25 жэлэй нэрэмжэтэ стадион.

Улаан тугуудаар, уряа лозунгнуудаар шэмэглэгдэһэн, хүн зоной олоороо суглараһан стадионые хараха, үнгэ бүриин сэсэгүүдээр бүрхөөгдэһэн зунай эгээ эжэ эхигүй һанагдаадна.

«Буряадай комсомолой 50 жэлэй, ой мандаха болтогой!» гэһэн үгэнүүд, «1924—1974 онууд» гэһэн онууд аржылдан харагдана.

ВЛКСМ-эй зургаан орден мялтано. СССР-эй гүрэнэй герб, союзна республикануудай тугууд, «Ленинэй заабаритайгаар 50 жэлдэ» гэһэн лозунг мүн лэ һүртэйгөөр харагдана.

Комсомол, залуушуулай гүн ханхинан зэдэлжэ, жабхаланта һайндэр эхилбэ.

Стадионой тэгэндэ түхеэрэгдэһэн сценэ дээрэ залуухан хүбүүд, басагад гарана. Коммунистнуудай найдамтай халаан — комсомолшууд тухай гүн зүрхэнэй үгэнүүд ханхинан зэдэлнэ.

Комсомол түрүү бригаданудай, студентнүүдэй отрядуудай, «Орленок», «Зарница» нааданuудта хабаадагшадай, спортсменүүдэй зэргэнүүд талмай дээгүүр гаража ерэнэ.

Эдир залуу хүдэлмэришэд-комсомолшуудай жагсаалай жэгдэхэн алхаса стадионой талмай дээгүүр дүбэрнэ. Зүб даа. Эдэ залуу хүдэлмэришэдэй гараар үндэр үндэр барилганууд бодхоогдоно, эдэ хүбүүд, басагадай бүтээһэн прибор олон двигательнүүд харин гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ, тэдэнэрэй бүтээһэн самолетнууд сэнхир хүхэ огторгойдо дэгдэнэ, нэхэһэн бүдүүнүүдынь үндэр сэгнэлтэдэ хүрнэ.

Республикымнай промышленна, харгы замай предприятинуудта, барилганууд дээрэ 25 мянга тухай комсомолшууд ажаллана. Түрүү комсомол-залуушуулай бригада, участок, звенонууд Буряад орон доторнай ямар олон бэ! Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй Виктор Челмоевэй бригада эрхим амжалта туйлаһанайнгаа түлөө «ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тиихэдэ Шэнэһэрээнэй авто-заһабарилгын заводой Ольга Зангараевагай участок, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй аппаратна цехэй Виктор Бычковой бригада, ноохо угаадаг фабрикын басагад, мяханай комбинадай, асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой комсомолшууд, залуушуул амжалтатайгаар ажаллана.

Түрүүшүүл олон даа! Мүнөөдэр манай хүдэлмэришэн-залуушуул Буряад оронойнгоо комсомолой 50 жэлэй алдарта ойе ажалай амжалтаар угтажа, энээн тухай парти, правительстводоо элидхэнэ.

Зэргэнүүд гаражал байна. Оркестрэй хүгжэм дорюунаар зэдэлнэ. «Комсомолшуудай маршын», «Угтамжа тухай» дуунууд ханхинана.

Хүдөө нютагай залуушуулай түлөөлэгшэдэй зэргэнүүд стадион дээрэ гарана. Уужам таладаа алтан таряа тарижа, адуу малаа олоор үдхэдэг, торгон ноохо хайшалан абадаг, һүн далай урадхуулдаг хүбүүд, басагадаа харахада урматай даа.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон эдэ хүбүүд, басагадай эдэбхи, үүсхэл ехэ. Нүхэд, һанаад үзээе. Республикымнай хүдөө ажахыда 12 мянга гаран залуушуул ажаллана. Комсомол - залуушуулай һаалиин 164 фермэ, хонишодой бригаданууд социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Алдарта ойе амжалта түгэс угтаһан залуушуулай бригаданууд яаһан олон бэ! Энэ талаар илангаяа хонишод шалгаран гараа. Зэдын аймагай Борьёогой совхозой залуу хонишон Виктор Базаров энэ жэлдэ ехэ амжалта туйлаба. Тэрэ нүхэр 100 эхэ хонин бүриһөө 136 хурьга абаад байна. Тиихэдэ Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Геннадий Шойбоновой бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абанхай.

Республикымнай залуу һаалишад, механизаторнууд баһал амжалтатай. Хориин, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын аймагуудай залуу һаалишад байгша оной хахад жэлэй түсэбые амжалтатай дүүргэбэ.

... Һэбшээ һалхинда улаан тугууд урматайгаар намилзана. Һайндэрэй жагсаал түлэг дундаа. Хүгжэм дуун жабхалантайгаар наярна.

Хүдэлмэришэн ангиин халаан — профессионально-техническэ училищинуудай һурагшадай жагсаал дүтэлэн ерэбэ.

Омог дорюун хүбүүд, басагад эбтэйгээр алхалалдана. Эдэнэр удангүй завод, фабриканuудта ошожо, станогууд дээрэ ажаллажа эхилхэнь. Манай суута хүдэлмэришэд, Социалис Ажалай Геройнууд Анисим Оширов, Клавдия Филиппова болон бусад мүн лэ иимэ һургуули дүүргэжэ гараһан байха.

Залуу хүдэлмэришэдэй дуунууд уран гоёор ханхинана. Тэдэнэрэй бата алхаса стадионой талмайе һүртэйгөөр доһолгоно.

«Комсомолтоёо хахасахагүйб» гэһэн дуунай аялга зэдэлнэ. Үнгэ бүриин хубсаһатай, студентнэрэй зэргэнүүд трибунада дүтэлэн ерэбэ.

Манай республикые студентнэрэй орон гэжэ нэрлээ һаа, сохом лэ алдуу болохогүй. Юһэ мянга үлүүтэй хүбүүд, басагад Улаан-Үдэ хотымнай дээдэ һургуули, училищи, техникумүүдтэ һурана. Эдэ хүбүүд, басагад эрдэмэй орьёл өөдэ тэсэмгэй эрэлхэгээр зорино ха юм. Эдэнэр гансашье эрдэм номдо һурана бэшэ, арадай ажахын хүгжэлтэдэ ехэхэн хубитаяа оруулна ха юм. Студентнэрэй барилгын 80 бригада, һурагшадай ажалай 23 отряд 1973 ондо 3 миллион 910 мянган түхэригэй ажал хэһэн байна бшуу. Омогорхомоор тоонууд!

«Совет студентнэртэ алдар соло!», «Ерээдүйн коммунизм байгуулагшадта — амар мэндэ» гэһэн дорюун үгэнүүд зэдэлнэ.

Фанфарануудай ирагуу һайхан аялга дуулдаба. Пионернүүдэй, һургуулиин һурагшадай, «Орленок», «Зарница» нааданuудта хабаадагшадай зэргэнүүд алхалалдан ерэбэ.

Мэндэ амар, эдир үетэн! Таанад эрхим һуралсалаараа суурханат, агуу Ленин багшын «Һураха, һураха, үшөө дахин һураха» гэһэн нангин захяае арюунаар дүүргэнэт, аха үетэн — комсомолшуудай замаар батаар алхалнат.

Урматай хүхюун дуунууд улам шангадажа, улаан галстугууд зунай һайхан һэбшээндэ хиидэнэ. Агуу Ленинэй, Коммунис партиингаа хэрэгтэ үнэн сэхэ байхаар бэеэ бэлдэжэ ябаһан эдир үетэнэй жагсаал жабхалантайгаар үнгэрнэ. Трибуна дээгүүр һуугшад нэрьемэ альга ташалгаар тэдэниие угтана.

Залуу сэрэгшэдэй зэргэнүүд дорюунаар алхална. Эхэ ороноо, совет арадайнгаа амгалан ажалые һэргэг хёрхоор сахижа байһанаа, тэрэнэй түлөө амиа наһаяа гамнахагүй бэлэн байһанаа тэдэнэр мэдүүлнэ. «Совет Армиин марш» эршэтэйгээр зэдэлнэ

Совет арадай революционно, дайшалхы, алдар солын газарнуудаар хэгдэһэн бүхэсоюзна походто хабаадагшадай зэргэнүүд дүтэлэн ерэбэ.

Хүгжэм дуун шангадана. Сэнхир хүхэ агаарта амгалан сагай шаарнууд дэгдэнэ, хөөрхэн гулабхаанууд ниидэнэ.

...«Совет спортсменүүдэй марш» зэдэлнэ. Спортын һайн дуранай бүлгэмүүдэй үнгэ бүриин тугууд һэбшээ һалхинда намилзана.

Манай республикада спорт һайнаар хүгжэнхэй. Спортсменүүд В. Баранников, В. Сафронов, В. Цыренов, Б. Зориктуев, К. Олзоев болон бусадай нэрэнүүд үргэн дэлгэр орон доторнай мэдээжэ болонхой.

...Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэрэй жагсаалда хабаадагшад стадионой талмай дээрэ жэрылдэн зогсобо.

«Бултадаа шагнагты!» гэһэн захиралта зэдэлнэ. ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй гэшүүн, ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Раднаевта үгэ үгтэнэ.

Энэ алдарта ойгоор дашарамдуулан амаршалгын халуун үгэнүүдые нүхэр Раднаев хэлэбэ. Альга ташалган аадар бороодол шааяна.

ВЛКСМ-эй обкомой секретарь һайндэрые нээбэ. Советскэ Союзай гимныв һүртэ аялга зэдэлбэ.

ВЛКСМ-эй обкомой туг ирагуу хүгжэм доро намилзана.

— Буряадай комсомол! Ленинскэ комсомолой баатар түүхые ёһолой баталая! — гэһэн захиралта соностоно.

Партиин, комсомолой ветерануудай, Советскэ Союзай, Социалис Ажалай Геройнуудай зэргэнүүд гаража ерэнэ.

Дайнай, ажалай ветерануудта алдар соло! «Хорёод онуудай комсомолшууд» гэһэн дуун ханхинана.

— Агуу тэмсэлэй, илалтануудай, комсомолой алдар солын тугуудые оруулха!» — гэһэн захиралта соностобо. Буряадай комсомолой түүхые эндэ эли тодоор хаража эхилнэбди.

1928 оной майн 5-да СССР-эй Центральна Гүйсэдхэхы Комитедэй абаһан тогтоолой үгэнүүдые диктор уншана. Граждан дайнда баатаршалга харуулһан ВЛКСМ-ые Дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнаһан тухай соносонобди.

Комсомолой ветерануудые һуулгаһан, Дайшалхы Улаан Тугай орденой хадаатай тугые хиидхүүлһэн автомашина стадионой харгы дээрэ харагдаба.

1924 он... Буряадай АССР-эй тогтоогдоһоной хойто жэлдэ республикымнай комсомолой организаци эмхидхэгдээ һэн. Комсомолой ячейкэнүүдые республика дотор байгуулха талаар Н. И. Мункоев, М. П. Хабаев, П. Н. Эдинг, Н. Е. Левский, П. У. Серебренников, М. С. Южук болон бусад ехэ габьяатай байгаа. Тэдэнэй заримыень түрүүшын машина дээрэ харанабди.

СССР-эй СНК-гай 1931 оной тогтоолой үгэнүүд соностоно. Табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ шалгарһан ВЛКСМ Ажалай Улаан тугай орденоор шагнагдаба.

Тэрэ орденой хадаатай туг хиидхэһэн автомашина гараба. 1935 оной ЛВРЗ-гэй комсомол-залуушуулай бригадын түлөөлэгшэд тэрээн дээрэ зогсоно.

Альга ташалган шааяна. ВЛКСМ-эй алдарта түүхын хуудаһанууд ирагдана. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай, комсомолой алдар солын тугуудтай машинанууд ерэнэ. Орден, медальнуудаа яларуулһан, дайнай ветеранууд, баатарнуудые, 1940-өөд онуудай комсомолшуудые харанабди.

Эхэ ороноо хамгаалан, улаан шуһаяа адхаһан баатарнуудта алдар соло!

ВЛКСМ-эй табадахи, зургаадахи орденуудые яларуулһан тугууд намилзана. Шэнэ боро газар элдүүрилгэдэ хабаадагшадые, мүнөө үеын баатар хүнүүдые харанабди.

ВЛКСМ-эй обкомой, КПСС-эй обкомой, республикын Верховно Соведэй болон Министрнүүдэй Соведэй дурасхаалта тугууд мандуулагдана. Һүртэ марш зэдэлнэ. Хүнүүд бултадаа хүл дээрээ бодожо, нэрьемэ альга ташалгаар угтана.

КПСС-эй обкомой секретарь К. М. Продайводада үгэ үгтэбэ. Буряадай комсомолшуудые энэ ехэ һайндэрөөрнь нүхэр Продайвода халуунаар амаршалба.

Тэрэнэй һүүлээр ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь Д. Н. Филипповтэ үгэ үгтөө. Халуун амаршалгын үгэнүүд стадион дээгүүр ханхинаба.

...Социалис мүрысөөндэ илан гараһан комсомол-залуушуулай бригаданuудта комсомолой ветеранууд тугуудые барюулан үгэнэ. Зэргэнүүд һубарижал байна.

Алдар солын тугуудай хажууда Хүндэлэлэй харуул зогсобо.

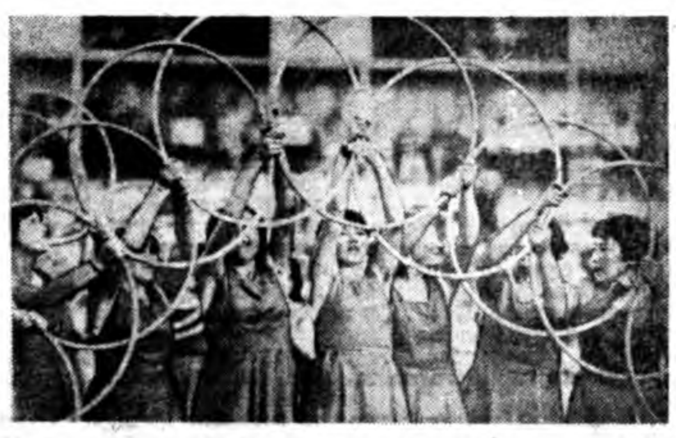
...Жагсаалай зэргэнүүд үнгэрнэ. Хүхюун дуунууд зэдэлнэ. Еохор зугаагай аялга ханхинана. Спортсменүүд уран бэлигээ харуулна.

Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэр энээгээр дүүрэжэ, республикымнай залуушуулай түрэл партидаа, арад зондоо үнэн сэхэ, тэрэнэй хэрэгэй түлөө баатарлигаар тэмсэжэ байһые эли тодоор харуулба.

* * *

БУРЯАДАЙ АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ июлиин 7-ной үдэр искусствын һайндэр болоо. Москвагай филармониин «Русские узоры», «Огни эстрады», Новосибирскиин филармониин «Сибирский сувенир», манай «Байгал» ансамбльнуудай артистнуудай хонгёо дуу хүн зон баяртайгаар шагнаба, уран хатарыень хараба.

Г. ДАШАБЫЛОВ,
манай тусхай корр.

АЖАХЫ, ХҮН БҮХЭНДЭ ШУХАЛА ХЭРЭГ

Гүрэнэй страхованиин органууд ехэ үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Байгаалиин хохидолто ушарал: ган гасуур, түймэр, аадар, бороо, үер гэхэ мэтэһээ боложо, хүн зон, колхоз болон совхозууд, предприятинууд түйлай ехэ хохидолдо ородог байна. Гэнтын аюулда абтажа, гарзада ороходоо тэрэнээ ямар мүнгөөр хүсэлдүүлхэб? Эндэл страховой органууд сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэхэ болоно. Зүгөөр госстрахай туһада хүртэхын тула хүн зон — гэр байраяа, бэеэ, үхи хүүгэдээ, ниитын ажахынууд — капитальна барилгануудаа, мал болон бусад зөөриеэ уридшалан страхованида оруулха ёһотой.

Һүүлэй зургаан жэл соо республика доторнай ган гасуур, үерэй гэмтэлдэ ороһон колхозуудта госстрах 26,6 миллион түхэриг түлэжэ, гарзыень тэхэрюулһэн байна. Энэ хадаа колхозуудай госстрахта түлэһэн мүнгэнһөө 7 миллион түхэригоор, ехэ болоно. Хүн зоной гэрэй, зөөриин хохидолдо ороһон ушарһаа һүүлэй гурбан жэл соо 2 миллион 356 түхэриг түлэгдөө. Гэнэ усалһаа наһа бараһан хүнүүдэй түрэлхидтэ 1973 ондо 4 миллион 162 түхэриг түлэгдэһэн байна. Эдэ тоо, баримтанууд госстрахай арад зондо ямар туһа хүргэхэ байһаниие али тодоор харуулна гээшэ.

Халдабарита үбшэ усадхаха ветеринарна лечебницэнүүдые, түймэр сарагшадай байра барилгада, малда добтолдог арьяатаниие хюдалгада, ургамал хамгаалгада зорюулагдаһан мүнгэ зөөри страховой фонд дээрэ нэмэжэ үгтэдэг байна.

Госстрахай арадай ажахыда иимэ ехэ удха шанартай байһан тула тэрэнэй саашадаа хүгжэхэ ябадалда манай гүрэн анхаралаа ехээр хандуулдаг гээшэ.

СССР-эй Верховно Соведэй 1967 оной августын 28-най Указай ёһоор колхозуудай страховани хэхэ гуримда хубилалтанууд оруулагдаа, гүрэнэй страховой органуудай үүргэ, уялга үргэдхэгдөө һэн. Энээнһээ урагша ган гасуурһаа, гэнтын хүйтэнһөө, бороо хураһаа ажахынуудай хохидолдо ороходонь, госстрах түлэдэггүй байһан һаа, мүнөө түлэдэг болоо.

1973 онһоо хойшо страховани хэһэн хүнэй мүнгэн бухгалтериһээ сэхэ гүрэнэй банкын страховой счёдто орожо байдаг болонхой. Энэ шэнэ арга боломжо ажалшадта таарууу зохид гэжэ мэдэрэгдээ. 1970 онһоо хойшо республикын страховой органуудай хоорондо социалис мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэжэ эхилээ һэн. Энэ мүрысөөндэ Улаан-Үдын Октябрьска, Железнодорожно районууд, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй аймагууд оло дахин түрүүлжэ гараһан байна.

Республика соомнай элдэб предприятинуудта ниитын 269 страховой соведууд хүдэлнэ. Тус соведүүдые предприятинуудай, профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд эрхилдэг юм.

Улаан-Үдын Октябрьска районой страховой органуудта туһалдаг соведые райгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо А. А. Мурыщев эрхилнэ. Энэ совет районойнгоо хүн зондо айл бухэн страховой хоёр договортой байгыт гэжэ хандаһан юм. Удангүй энэ хандалгын үрэ дүн харагдаа бэлэй. Һүүлшын гурбан жэл соо хүн зоной бэеэ мүнхэлхэ ушар 25 процентээр олошороо. Олон предприятинууд, тэдэнэй тоодо ноохо угаадаг фабрика, гормолкомбинат, гэр баридаг комбинат, хилээмэнэй 5-дахи баазa, 8-дахи автобаза болон бусад организацинууд страхованиин фондодо ехэ мүнгэ оруулаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республика соомнай страховани хэлгэ үргэнөөр дэлгэржэ эхилээ. Страховани хэлгэ 1964 онойхидо орходоо 7 дахин олон болоод, жэл соо 20 миллион түхэриг орожо байна. Страхованиин органуудта олон жэл хүдэлжэ, ажалай амжалта туйлаһан Мухар-Шэбэрэй гүрэнэй страхованиин инспекциин начальник Е. Ф. Посельская, Кабанскын инспекциин начальник К. Г. Нечаев гэгшэд, Республикын габьяата экономист гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө. С. Г. Бурдуковский, И. В. Бородин, М. П. Номоконов болон А. С. Шодгоева гэгшэд «Социалис мүрысөөнэй илагшад» гэһэн значогоор шагнагдаа.

Гэбэшье страховой органуудай урда үшөөл ехэ хэрэг, түсэбүүд ба шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Страховой фондодо оруулха уялгата түлбэреэ дутуу түлэдэг сельсоведүүдшье дайралдадаг. Тэдэниие тоолобол, Сэлэнгын, Хяагтын, Улаан-Үдын, Хурамхаанай, Түнхэнэй аймагуудай сельсоведүүд болоно.

Республикын страховой органууд 9-дэхи табан жэлэй 4-дэхи тодорхойлхы жэлэй түсэб амжалтатай дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлжэ байна.

Ж. С. УХЕЕВ,
БурАССР-эй гүрэнэй страхованиин управлениин начальнигай орлогшо.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ТҮҮХЭТЭ УУЛЗАЛГЫН ДҮНГҮҮД

Үнгэрэгшэ долоон хоног соо Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо Москвада болоһон хэлсээнүүд эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй түүхэдэ толотомо шэнэ хуудаһануудые бэшээ, ёһотойл түүхэтэ үйлэ хэрэг болоо. Энэ ушар совет-американ харилсаанай саашанхи хүгжэлтэдэ туйлай ехэ һайн нүлөө үзүүлхэ, уласхоорондын бүхы байдалые һайжаруулха байһаниинь арсалтагүй. КПСС-эй ЦК гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев США-гай Президент Р. Никсон хоёрой хоорондо болоһон гурбадахи уулзалга шухала хэлсээ баталалгаар дүүрээ гэжэ дэлхэйн олониитын элитэ түлөөлэгшэд, хилын саанахи хэблэл тэмдэглэнэ. Эдэ хэлсээнүүд шэнэ арга боломжо, агуу ехэ хоёр арадай, мүн бүхы дэлхэйн амгалан хүнүүдэй аша туһада харилсаа холбооной шэнэ һалбаринуудые нээжэ үгэнэ.

«Энээнэй урда тээхи хоёр уулзалга мэтэ, энэ уулзалгын дүнгүүд бүтэмжэтэй, шухала удха шанартай байха гэжэ нэрлэмээр», — гээд июлиин 2-то үгэ хэлэхэдээ, Л. И. Брежнев тэмдэглээ һэн. СССР США хоёр стратегическэ буу зэбсэг хизаарлаха тушаа шэнэ хэлсээ зохёохо тухай үгээ ойлголсоо. Энэ хэлсээн 1985 он хүрэтэр бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Энээн тухай хэлсээнүүд һаяын сагта Женевэдэ эхилхэ байна.

Ракетэнүүдһээ хамгаалха түхеэрэлгэнүүдые хизаарлаха тухай договорто (1972 он) хамжуулагдажа, Москвада баталагдаһан протокол дотор США-да, мүн манай орон дотор иимэ түхеэрэлгэнүүдые хизаарлаха нэмэлтэ хизаарлалтанууд хараалагданхай.

Тэрэшэлэн ядерна буу зэбсэг газар доро туршалгые хизаарлаха тухай договор баталагдаа. Энэ договорой ёһоор 1976 оной мартын 31-һээ эхилжэ, иимэ буу зэбсэг туршалга бүрин болюулагдаха байна.

Тиимэ болохолоороо, буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээлгые хориһон хэдэ хэдэн шэнэ хэмжээнүүд хараалагдаа, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал эли бодо һулаpуулха тухай хэлсээн хэгдээ гээшэ.

Совет-американ харилсаануудай эб найрамдал тээшэ хэгдэһэн үндэһэн шухала эрьелтэ хадаа уласхоорондын орёо шангa асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ һайн үүргэ дүүргээ. Энээнэй ашаар Вьетнамда болоһон дайн болюулагдаа, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые эбэй ёһоор гуримшуулха тушаа тодорхой алхам хэгдээ. Мүнөө болоһон уулзалгын дүнгүүд бүхы Европын зүблөөнэй хүдэлмэридэ һайн нүлөө үзүүлхэ байһаниинь һэжэглэлтэгүй.

Совет ба американ хүтэлбэрилэгшэдэй гурбадахи уулзалгын үедэ баталагдаһан экономическа, промышленна ба техническэ харилсаа холбоондо туһалха тухай удаан болзоpой хэлсээн, тэрэшэлэн энергетикын, гэр байрын ба бусад түхэлэй барилгын талаар баталагдаһан хэлсээнүүд, хэмэл зүрхэнэй талаар хэгдэхэ шэнжэлгэнүүд СССР США хоёрой хоорондо али алиндаа аша туһатай худалдаа наймаанай, экономическа болон эрдэм, техникын холбоо барисаа улам саашадань үргэдхэхэ хэрэгтэ туһа нэмэри болохо байна.

Дээдэ тушаалтадай совет-американ гурбадахи хэлсээнүүд эб найрамдалай программаар хараалагдаһан Советскэ Союзай бэелүүлдэг эбэй ёһоор зэргэ оршохо гэһэн политикын зүб байһые үнэншэмөөр гэжэ үшөө дахин баталан харуулаа. СССР-эй ба США-гай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалганууд эб найрамдал бэхижүүлхэ, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада харилсаа холбоо үргэдхэхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэнэ.

АРГЕНТИНЫН БЭРХЭШЭЭЛТЭЙ ҮДЭРНҮҮД

Аргентинэ наһа бараһан республикынгаа президент Хуан Доминго Пероние июлиин 1-дэ һүүлшын замдань үдэшөө. Политическэ ба гүрэнэй элитэ ехэ энэ ажал ябуулагша, Эхэ оронойнгоо бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлхын түлөө үнэн зүрхэнһөө тэмсэгшэ оронойнгоо түүхэдэ шухала үүргэ дүүргээ. Тэрэ хадаа засаг түрэеэ һаяхан, нёдондо жэлдэ, арадай хүдэлөөнэй эсэстэ гартаа абаа һэн. Арадай энэ хүдэлөөн орон дотор долоон жэлэй туршада эзэрхэжэ байһан сэрэгэй диктатурые үгы хэһэн байгаа. Тэрэнэй хүтэлбэри доро демократическа эрхэнүүд һэргээгдээ, Аргентинын национальна талаараа бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлхын тулада шухала хубилалтанууд бэелүүлэгдээ, империалис этэгээдүүдэй һэдэлгэнүүдһээ тэрэниие хамгаалхын тулада шухала алхам хэгдээ һэн. СССР-эй болон бусад социалис гүрэнүүдтэй Аргентинын Республикын тогтооһон хани барисаата харилсаануудые хүгжөөхэ хэрэгтэ тэрэ горитой хубитаяа оруулаа бэлэй.

Аргентинын конституциин ёһоор, Пероной наһа бараһанай һүүлээр президентын тушаалда вице-президент байһан Мариа Эстела Мартинес де Перон һууба. Гүрэниие толгойлогшын энэ һэлгэлтэ дотоодын политикын орёо шанга эрхэ байдалда үнгэрөө. Һүүлшын һаранuудай турша соо орон дотор хархис этэгээдүүд һүйдхэлтэ ябуулгануудаа эдэбхижүүлээ. Тэдэнэр империализмда эсэргүү шэнэ хубилалтануудые бэелүүлхэ хэрэг таһалдуулха гэжэ оролдоно. Чилиин гуримаар гүрэнэй үрбалта хэхын тулада хархис этэгээдүүд орон дотор таатай эрхэ байдал тогтоохые хүсэнэ.

Коммунис парти, Аргентинын түрүү үзэлтэй бусад организацинууд орёо шанга иимэ эрхэ байдалда хархис этэгээдүүдэй үгэсөөндэ эсэргүү тэмсэлдэ арад ниитые элсүүлхын түлөө, орон доторхи демократическа байгуулалтые аршалан хамгаалхын тулада арад ниитын бүхы хүсэнүүдые батаар нэгэдүүлхын түлөө, оронойнгоо аша туһые хамгаалхын түлөө тэмсэнэ. Аргентинын политическэ бүхы гол партинууд президент Пероной наһа бараһанай һүүлээр тэрэнэй орондо ороһон гүрэниие толгойлогшые дэмжэһэн байна. Гүрэнэй мүнөөнэй толгойлогшо Пероной баримталһан хараа шугамые үргэлжэлүүлхэ байһан тухайгаа мэдүүлээ.

Арад зоной нэгэдэл — империалис хүсэрхэлгэдэ эсэргүү тэмсэлэй, национальна талаараа ёһотойл бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлэй бэрхэшээлтэй зам дээрэ Аргентинын арадай амжалта туйлаха байһанай түшэг тулгуури мүн болоно.

Э. БАСКАКОВ,
Р. КНЯЗЕВ.
(ТАСС).

ҺУР ХАРБААНАЙ ҺАЙНДЭР

БУРЯАДАЙ КОМСОМОЛОЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАҺАН ҺАЙНДЭРЭЙ РЕПОРТАЖ

Буряад оронойманай ниислэл—Улаан-Үдэ хотын сэсэрлиг, тудамжа, талмайнуудтахи улаан тугууд, уряа лозунгнууд үглөөнэй наранай элшэдэ намилзан эли тодоор харагдана. «Буряадай комсомолой 50 жэлэй ой мандаха болтогой!» «Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй, тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэе! «Амар мэндэ һур харбаан!», «Морилжо хайрлыт, ойн баярай һур харбаанай нааданда!» гэһэн уряа лозунгнууд...

Мүнөөдэр ёһотойл һайндэр. Гурбан орденто Буряад оронойманай ниислэл хото—Улаан-Удын үйлсэ, талмайнуудта жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг баярай ошоор сасарһан, хүгжэм, дуугаар элбэг, үнинэй хүлеэгдэһэн һур харбаанай найр зугаа, наада энеэдэ элбэгтэй һайндэр эхилбэ. Энэ һайндэр Буряадай комсомолой мүндэлһөөр тэбхэр 50 жэлэй алтан ойдо зорюулагдаһан тула бүришье һаа хүхюутэй, онсо илгаатай байба.

Заншалта һур харбаанай наадан үнгэрэгшэ жэлһээ «Ипподром» дээрэ үнгэргэгдэдэг болоһон. Тиимэһээ Баргажан руу зурыһан асфальт харгыгаар урдаа «Ипподром» гэһэн бэшэгтэй автобусуудай, таксинуудай, мүн бэшэшье элдэб янзын хүнгэн машинанууд, мотоциклистнүүдэй һубарилдахань баргаданагүй...

Үнгэ бүриин тугуудаар, уряа лозунгнуудаар шэмэглэгдэһэн ипподромой гурбан ехэ трибунада республикымнай ажалшад, айлшад сугларанхай.

...Үдэрэй 10 час 30 минутаһаа олон тоото спортсменүүдэй парад-жагсаал болобо. Нара, һалхинда хүри улаан болошоһон хүдэр, багжагар бэетэй спортсменүүд өөһэд өөһэдынгөө бүлгэмүүдэй тугуудые намилзуулһаар трибунын урда ерэжэ зогсоно. Спортсменүүдэй парадые хүтэлбэрилэгшэ, республикын категориин судья В. Л. Балдаев Буряадай комсомолой ойн баярай һайндэрэй мүрысөөндэ хабаадаха спортсменүүдэй бэлэн болоһон тухай ВЛКСМ-эй обкомой секретарь Ефимовтэ элидхэбэ.

Спортын элдэб янзын хубсаһатай спортсменүүд хоорондоо һайндэрэй мүрысөө үнгэргэхөөр эндэһээ тарана. Ипподромой мори урилдаанай харгы дээрэ һур харбаан, гиир үргэлгөөр, бүхэ барилдаагаар һонирхолтой мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ эхилбэ. Мүн трибунын ара талада боксоор, волейболоор городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэжэ, спортдо дуратайшуулай анхарал татаһан байна. Илангаяа бүхэшүүлэй тулалдаан бултанда һонирхогдоо. Юуб гэхэдэ, буряад барилдаанда дуратай бүхэшүүлэй дунда урда үдэрынь шанга тулалдаатай мүрысөөн боложо, түрүүшын хоёр һуури эзэлһэн бүхэшүүл һур харбаанай эрхимэй эрхим гэгдэһэн бүхэеэ тодоруулха болоһон байба бшуу. Урда үдэрынь үнгэргэгдэһэн барилдаанда Зэдын аймагай бүхэшүүлэй суглуулагдамал команда түрүү һуури эзэлһэн юм. Харин Түнхэнэй, Улаан-Удын аймагуудай командануудай удаадахи һууринуудые эзэлһэн байба...

БАРИЛДААН

Хүсэн түгэс чемпионоо тодоруулхаяа хамта 16 бүхэ барилдаанда гараба. Эгээн түрүүлэн дүрэ буляалдалгаар СССР-эй спортын мастер, буряад барилдаагаар республикын арбан гурба удаа чемпион болоһон Виктор Баймеев (60 килограмм шэгнүүртэй) бодожо ерэбэ. Нүгөөдэнь—шэгнүүрэйнгээ талаар 115 килограмм болодог, байгша ондо уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадалсахадаа. СССР-эй спортын мастер болоһон Илья Гармаев. Эдэ хоёр барилдаба. Илья Гармаевынь нүхэртөө орходоо булюу хүсэтэй байһан тула дүрбэн минутын туршада илалта туйлаба. Хоёрдохи ээлжээндэ багшанарай институдай студент Олег Алексеев Гомбо Ламинов (Түнхэн) хоёрой Алексеевынь шүүжэ гараба. Удаадахи ээлжээндэ барилдаһан бүхэнүүд сооһоо Дугар Никифоров (Түнхэн), Сергей Намжилцыренов (ВСТИ), Дугар Дамшеев (Зэдэ), багшанарай институдай студентнэр Кирилл Балдаев, Федор Махутов, хүдөө ажахын институдай студент Биликто Бадмаев гэгшэд нүхэдөө шүүһэн байгаа.

Хэдэн дүхэригтэ барилдаһан бүхэшүүлэй дундаһаа һүүлэй һүүлдэ Гармаев, Алексеев, Намжилцыренов, Балдаев, Махутов, Бадмаев гэгшэд үлэнхэй, республикын хүсэн түгэс чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө дахяад барилдажа ороно. Эдэнэр сооһоо Гармаев, Балдаев, Бадмаев гурбан түгэсхэлэй тулалдаанда хүрэжэ ерэбэ. Хүндэ шэгнүүртэй Илья Гармаев мастерта кандидат Кирилл Балдаевтай (74 килограмм) барилдахаар бодобо. Эндэ Илья Гармаев тиимэшье бэлээр унаад үгэхөөр бэшэ, нүхэрэйнгөө добтолоод ерэхэдэнь, харюу үгөөд лэ байха юм. Зүгөөр солбон хүнгэнөөр барилдадаг Балдаев добтолхо бүридөө нэтэрүү зүрхэтэйгөөр нүгөөдэдөө ороно. Теэд яахаб? Булюу хүсэтэй Илья эндэ яаха аргагүй диилэхэ байшоол даа. Һүүлшын—түгэсхэлэй барилдаан дээрэ Илья Гармаевтай барилдаха Биликто Бадмаев бодобо. Эндэ Биликто өөрөө добтолон гэхэдээ эндүүржэ хибэс дээрэ унашаба. Тиигэжэ Илья Гармаев республикын эрхим бүхын нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртэхэ золтой байба.

Урда жэлнүүдтэ һур харбаанай наадан дээрэ гурба удаа республикын эрхим бүхын нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Геннадий Манжуев үбшэлһэн дээрэһээ байгша оной барилдаанда хабаадалсажа шадабагүй.

ҺУР ХАРБААН

ҺУР ХАРБААН—буряад арадай зунай найр наадан мүн. Тэрэ эртэ урда сагһаа эшэ үндэһэтэй, уг унгитай юм. Энэ һайндэрэй үедэ һур харбалга, бүхэ барилдаан, мори урилдаан болодог байгаа. Эгээл нимэһээ тэрэ спортын һайндэр, шандааһа шангатанай, хёрхо мэргэшүүлэй, шамбай солбон, шуран сулхэ хүнүүдэй илажа гарадаг заншалта һайндэр болоно.

Һур харбалгаар түгэсхэлэй мүрысөөн түрүүлэн захалжа, түргөөр дүүрэшэһэн байгаа. Ушарынь юуб гэбэл, урда үдэрынь болоһон тэмсэлдэ илагшад хёрхо мэргэн байһанаа туршаа бшуу. Эдэнэр гурбан бүлэг боложо хубаарба: эрэшүүл, эхэнэрнүүд, ветеранууд (50-һаа дээшэ наһатай хүнүүд).

Ветеранууд 40 метрэй зайда 6 годлёор мэргэлһэн байна. 1930 онһоо Захааминай аймагай Үлэгшэн нютагта «Первое Мая» колхоз эмхидхэлсэгшэ, һур харбалгаар нёдондо жэлэй чемпион, 80 наһатай Дондок Балданович Цыремпилов, тус аймагһаа А. Х. Хазагаев, Б. Д. Дашиев. Зэдэһээ Л. О. Мункуев, С. Ц. Доржиев, П. Д. Бамбуев. Сэлэнгын аймагһаа — зунай найр нааданай олон удаа чемпион Б. Ц. Бальчинов гэгшэдэй хоорондо шанга мүрысөөн болоо. Харацайн совхозһоо ерэһэн 63 наһатай Александр Харитонович Хазагаев эдэнэй дунда илаһан байха юм. Тэрэ һонин намтартай хүн: багшанарай институт дүүргээд, эхин ба найман жэлэй һургуулинуудта дүшөөд жэлдэ багшалжа. БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба Россин Федерациин Гэгээрэлэй министерствын Хүндэлэлэй грамотануудаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаһан. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадажа, III шатын «Алдар Солын» ордендо, найман медальда хүртэһэн байна. Зэдын аймагай түлөөлэгшэ П. Д. Бамбуев хоёрдохи һуури эзэлбэ.

Эхэнэрнүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ ехэл хүлеэгдээгүй ушар болоо. Юуб гэбэл, уласхоорондын ёһо гуримаар гэхэ гү, али сагаалса харбадаг мэргэжэл шадабаритай спортын мастернууд Цындыма Цымпилова (Ивалга), Александра Будаева («Урожай») буряад гуримаар һур харбахадаа, бираагүй. «Спартагай» 1 разрядтай спортсменка — Улаан-Үдын хэлхээ холбооной ашаглалгын-техническэ узелай электромеханик, комсомол басаган Галя Бурдуковская 60-һаа 44 очко абаад, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, энэ амжалтаяа баярта ойдо зорюулаа. Спортын мастер Виталий Иванович Игумновай хүтэлбэри доро тэрэ һорилго хэдэг юм. А. Будаева, Л. Гурова («Спартак») тус тустаа хоёрдохи, гурбадахи һууринуудта гараба. Командна тоосоогоор эхэнэрнүүдэй дунда спартагайхид илаһан байна.

Табан спортын мастерай байһан дээрэһээ эрэшүүлэй дунда одоошье ана-мана, шанга тулалдаан болохонь ха гэжэ һанахаар һэн. Теэд тиимэ юумэнэй болоогүй байһаниинь халагламаар. Эдэнэр 50 метрһээ 6 годли табяа.

Хурамхаанай хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин багша, мастерта кандидат Хубита Раднаев 60-һаа 42 очко абан, илалта туйлаһан байна. Спортын мастернууд Дашинима Эрдынеев («Спартак») — хоёрдохи, «Урожайн» түлөөлэгшэ Анатолий Гармаев гурбадахи һууринда гараба. Эндэ «Урожай» бүлгэмэй спортсменүүд командаараа эрхимлэһэн байхэ юм.

Чемпионууд тодорбо. Улаан-Үдэ хотын хүүгэдэй спортын 2-дохи һургуулиин директор Климентий Максимович Улаханов илагшадта чемпионой улаан лентэнүүдые зүүлгээд, үнэтэ бэлэгүүдые барюулаа.

ГИИР ҮРГЭГШЭДЭЙ хоорондо шанга мүрысөөн болобо. 32 килограммай гиирые баруун, зүүн гараараа аргаахананаар үргэхэ, түлхин үргэхэ, угзаран үргэхэ ёһотой байгаа.

Прибайкалиин аймагай Сэлэнгын модоной баазын хүдэлмэришэн Валерий Вакуленко 60 килограмм шэгнүүртэнэй дунда илаба. Кабанскын аймагай Байгалай модоной баазын жолоошон Леонид Бачин — дунда, Прибайкалиин аймагай Ильинкэ һууриндахи шпала гаргадаг заводой хүдэлмэришэн Геннадий Вторушин — хүндэшэг, харин нёдондо жэл эгээл эрхимэй нэрэ солодо хүртэһэн Улаан-Үдын авиационно заводой түлөөлэгшэ Александр Поломошин хүндэ шэгнүүртэнэй дундаһаа түрүү һуури эзэлээ.

Эгээл эрхим гиир үргэгшын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө шанга мүрысөөн болобо. 1970 ондо дунда шэгнүүртэ, хойто жэлынь хүндэшэг шэгнүүртэ илаһан Геннадий Вторушин хоёр пуудэй гиир баруун гараараа—28, зүүнээрээ — 13, 27 дахин түлхин үргэжэ, 36 дахин угзаран үргэжэ, бэшэнһээ һураггүй булюу байһанаа харуулан. 1974 оной чемпион болобо— тэрэ 151 очко абаба.

Чемпионууд улаан лентэнүүдээр, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

БОКС

Ипподромой хүжэ ногоон талмай дээрэ гиир үргэгшэдэй, һур харбадаг мэргэшүүлэй хүсэ шадалаа, мэргээ туршалсажа байха үедэ хүдэр балсанта боксёрнуудай шанга тэмсэл боложо байба. Боксоор городой түрүү һуури эзэлжэ, ВЛКСМ-эй горкомой шанда хүртэхын түлөө мүрысөөн болоо.

Гонгын абяанай соностохотой адли ринг дээрэ 48-һаа 51 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй спортын мастерта кандидат Медведев (Ажалай резервэнүүд) 1-дэхи разрядтай боксёр Сумаранов (Хүдөө ажахын институт) хоёр гаража, ана-мана тулалдабад. Эндэ спортын мастерта кандидат Медведев шуран солбон, техникэ һайнтай байжа, нүхэрөө илаба. Удаань 54-һөө 57 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй «Труд» бүлгэмэй хоёр гэшүүн, спортын мастерта кандидадууд Кауров, Осокин гэгшэд уулзаа. Энэ тэмсэлдэ бэрхэ боксёр Кауров эрхимлээ. Саашанхи мүрысөөндэ Цыренов (Хүдөө ажахын институт), Анфилофьев (Зүүн Сибириин технологическа институт), Бубеев (Труд), Плюснин (Багшанарай институт), спортын мастерта кандидат Сускин («Спартак») гэгшэд илажа, ВЛКСМ-эй горкомой дурасхаалта шанда хүртэбэд. Тиихэдэ 51-һээ 54 килограмм шэгнүүртэй 1-дэхи разрядтай боксёр Раднаевай мүрысөөндэ ерээгүй дээрэһээ 1-дэхи разрядтай Бадмаевта (Багшанарай институт) түрүү һуури олгогдоо. Иигэжэ боксдо дуратайшуул мүрысөөнэй эхинһээ дүүрэтэрнь хаража, сэдьхэлээ ханан һонирхоһон байна.

МОРИ УРИЛДААН

Хатарша, гүйгөөшэ хүлэгүүдэй урилдаан эхилхэнь гэжэ соносхогдохотой адли һайндэртэ ерэгшэд гол трибунын хоёр тээхи һандалинуудта багтахысаа һууна. Харагшад хүлеэжэ ядаһандаа юм гү, хирэ-хирэ болоод лэ нэрьесэ альга ташана. Удангүй ипподромой талмай дээрэ тэргэдэ гурба-гурбаар оруулагдаһан моридой гаража ерэхэдэ, хүн зоной альга ташалган бүри шангадажа, хүжэ ногоон талмай дээгүүр сууряатан эбхэржэ байгаа бэлэй.

Буряадай комсомолой мүндэлһөөр алдарта 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэрэй мори урилдаае Буряадай госконюшниин мастер-жолоошон Н. Валеев гурбан паар морёор дүхэриг тойруулан хатаргажа нээбэ. Энээнэй һүүлээр 1.600 метрэй зайда хатарша гунан моридой урилдаан эхилжэ, талмайн захаар татагдаһан үргэн харгыда Буряадай госконюшниин «Волна» гэжэ зээрдэ, Улаан-Үдын аймагай «Байкал» учхозой «Альпа» гэжэ халтар хара гүүн, мүн лэ энэ ажахын «Мрамор» гэжэ боро азарга табигдаба. Мүрысөөнэй дохёогой үгтэхэтэй адли Ю. Бураевай жолоодоһон «Альпа» гэжэ халтар хара гүүн хажуудахи хоёроо хатараараа ахиһаар ахижа, энэ зайгаа 3,24 минута соо гаталаа. Тэрэнэй һүүлээр «Мрамор» «Волна» хоёр удаа дараалан хүрэжэ ерээ.

Гурбадахи урилдаанда наһатай болоһон азарганууд гаргагдаба. Хатарай хаба харуулха харгыда Кабанскын аймагай «Клич», Буряадай госконюшниин «Золотой узор», «Контур», Кортик», «Лимонад» гэжэ хатарша хүлэгүүдэй гаража ерэхэдэнь, суглараагшад али моринойнь ахижа гарахые уридшалан нэрлэжэ байгаад хоорондоо арсалдаа, буляалдаа хэнэ. Дохёогой үгтэһэнэй һүүлээр дүхэригэй хахадта хүрэтэр һүүл даража ябаһан «Контур» гэжэ хээр азарга хатараа түргэдхэн, хажуудахишуулаа уридлажа гаралай. Тиигэжэ Б. Доржиевай жолоодоһон энэ морин зайгаа 2 минута 18 секунда соо гаталжа, РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын алтан медаляар шагнагдаа. Хоёрдохи гараһан Кабанскын аймагай Байгалай совхозой «Клич» гэжэ азаргада мүнгэн медаль, «Золотой узор» нэрэтэй хүлэгтэ бронзо медаль зүүлгэгдээ. Эдэ моридые жолоодоһон Ю. Квятковский, Ю. Шальков гэгшэд үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртөө.

Удаань гүйгөөшэ моридой урилдаан эхилжэ, суглараагшадые бүри ехээр һонирхуулба. 3.200 метрэй гэхэ гү, али ипподромой талмайе хоёр дахин тойрохо зайда Улаан-Үдын «Заветы Ильича», Оронгын совхозуудай «Сынок», «Буян» гэжэ морид, мүн Буряадай госконюшниин «Эфиронос» нэрэтэй хээр азарга урилдаба. Энэ урилдаанда «Буян», «Сынок» моридой хойно ябаһан «Эфиронос» азарга хоёрдохи тойролгодоо хүсэ нэмэһэндэл һуга гаража, зайгаа 3,56 минута соо гаталаа. Тэрэнэй һүүлээр Сынок», «Буян» морид гаража ерээ. Урилдаанай гуримай ёһоор Буряадай госконюшниин морид конкурсда ороогүй һэмнай даа. Тиимэһээ түрүү һууринь тоологдонгүй, «Заветы Ильича» колхозой Б. Бардуевай жолоодоһон «Сынок» моринда олгогдоо.

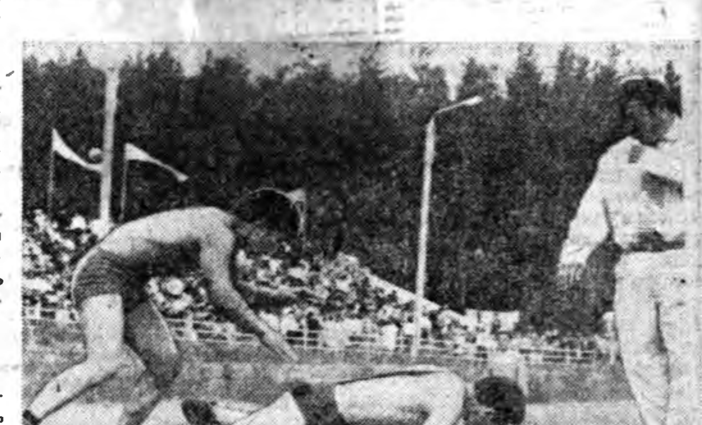
Саашанхи хоёр урилдаанда Оронгын совхозой П. Шантагаровай хатарша «Запнер», Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 12 наһатай Миша Пашинский жолоодоһон «Информация» гэжэ гүйгөөшэ морин түрүүлээ. Удаадахи долоодохи урилдаанда 1.600 метрэй зайе 2,30 минута соо гаталһан Буряадай госконюшниин «Бравый» нэрэтэй азарга РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын алтан медальда хүртөө. Мүнгэн, бронзо медальнууд Оронгын совхозой «Брусок», «Байкал» учхозой «Лазурный» гэжэ азаргануудта зүүлгэгдээ.

Эндэ гүйгөөшэ моридой наймадахи урилдаан үгаа һонирхолтой байгаа. Юуб гэхэдэ, энэ мүрысөөндэ гурбан хүлэг табигдаа. Тиигэжэ 4.800 метрэй зайда Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой «Буян» морин ахиһаар ахижа, гайхалтай хурдан байһанаа харуулаа. Энэ морин 18 наһатай, һүүлшынхиеэ урилдаанда табигдаа бшуу. Гэбэшье гунанһаа эды болотор урилдаанай харгыгаар дабшажа, гансашье эзэеэ, ажахыгаа бэшэ, мүн аймагаа суурхуулһан «Буян» алдар солоёо эндэшье алдаагүй. Гүйжэ ябахыень харахада урдаа ямаршье мори оруулнагүй, ябадалдаа хүсэ нэмэһэндэл һуга гараха юм. Хараалагдаһан зайгаа 5,56 минута соо гаталһан «Буянда» алтан медаль зүүлгэгдэжэ, жолоодоһон хүбүүн Сергей Погодин, урилдаанда бэлдэһэн эзэн болохо суута хонишон Иван Югов гэгшэдтэ үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. Удаадахи медальнууд Буряадай госконюшниин «Маркер», Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой «Хмелёк» моридто үгтөө.

9-дэхи, 10-дахи, 11-дэхи урилдаануудта хатарша хүлэгүүд Оронгын совхозой «Халтарка» (жолоошониинь Д. Тудупов), «Байкал» учхозой «Рисунок» (жолоошониинь Ю. Бураев), «Заветы Ильича» совхозой гүйгөөшэ «Спутник» морин (жолоошониинь А. Бадмаев) түрүүлһэн байна. Энэ мүрысөөн ород гуримаар тэргэдэ оруулагдаһан гурбан моридой урилдаагаар дүүрэжэ, эрхимлэжэ гараһан жолоошодто, мүн мори урилдаанда бэлдэһэн эзэдтэнь үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
Б-М. ЖИГЖИТОВ,
Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корреспондентнүүд.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича», Оронгын совхозуудай түлөөлэгшэд А. Бадмаев, Ж. Юмсунов гүйгөөшэ моридойнгоо хурданиие туршажа ябана; хатарша хүлэгүүд урилдаанай харгыда; һур харбалгаар 1974 оной республикын чемпионууд Г. Бурдуковская, А. Х. Хазагаев, Х. Раднаев; Олег Алексеев, Фёдор Махутовтай барилдажа байна.

П. БУРМАКИНАЙ,
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ
фото.

Хилын саанаһаа

радио • телефон • телеграф

НЬЮ-ЙОРК

США-гай КОМПАРТИИН ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондын шахардуу байдал һулаарулха политикые США-гай олониитын үргэнөөр дэмжэхын түлөө эмхидхэдэг ажал ябуулгаяа американ коммунистнууд улам эдэбхижүүлхэ ёһотой. США-гай Коммунис партиин Центральна Комитедэй эндэ болоһон пленум дээрэ иимэ шиидхэбэри абтаһан байна.

США-гай Компартиин Генеральна секретарь Г. Холл пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, шахардуу байдал һулаарулхын түлөө тэмсэл Холбоото Штадуудай хүн зоной анхарал татана гэжэ тэмдэглээ.

Шахардуу байдал һулааруулга зайлашагүй шэнжэтэй боложо байна гээд Коммунис партиин Генеральна секретарь мэдүүлбэ.

США-гай Коммунис партиин Национальна түрүүлэгшэ Г. Уинстон пленум дээрэ элидхэл хэхэдээ, промышленна предприятинуудта ажалладаг хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа шэнэ гэшүүдые коммунистнуудай зэргэдэ абаха тухай дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлээ. Энэмнай монополидо эсэргүү нэгэдэлэй хүдэлөөе эмхидхэлгын зорилго шиидхэхэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Партиина ажабайдалай бусад шухала асуудалнуудые хаража үзэхэдөө, эб найрамдалай түлөө, ажалшадай байдал һайжаруулхын түлөө, хашалта харшалалгада эсэргүү тэмсэлдэ США-гай Коммунис парти эдэбхитэйгээр хабаадана гэжэ пленум тэмдэглээ.

УЛААН-БААТАР

ХАНИ БАРИСААНАЙ УУЛЗАЛГА

ТАСС

Советскэ Союзтай социалис оронуудай хани барисаанай бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэдэй уласхоорондын уулзалга эндэ болоод дүүрэбэ.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх, МНР-эй парти ба правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд хүндэтэ айлшадай дунда байлсаа.

МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй Центральна Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ С. Лубсан түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ, энэ уулзалга агууехэ Советскэ Союзтай аха дүү социалис оронуудай бата хани барисаатай байһые, эдэнэй хоорондохи харилсаа холбооной улам хүгжэжэ байһые элирхэйлэн гэршэлээ гээд тэмдэглэбэ. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай харилсаа холбоо бэхижүүлхэдэ тус уулзалгын ехэ үүргэ дүүргэхэнь элитэ гээд этигэн найдажа байһанаа С. Лубсан элирхэйлэн мэдүүлээ.

КОЛОМБО

АЛДАРТА ОЙ

ТАСС

Партиингаа байгуулагдаһаар 31 жэлэй ойе Шри Ланкагай коммунистнууд олон түмэн хүнүүдэй жагсаалаар, митингээр тэмдэглэбэ. Коммунистнууд болон комсомолшууд ниислэл хотын гудамжануудаар «Нью таун холла» гэжэ байшан тээшэ ошоһон байна. Эндэ баярай митинг болоо.

Партиин зэргэнүүдые бэхижүүлхэ гэһэн бүгэдэ зоной эрмэлзэжэ байһан оршон байдалда партиингаа байгуулагдаһаар 31 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байнабди, гэжэ энэ митинг дээрэ үгэ хэлэһэн партиин түрүүлэгшэ П. Кейнеман мэдүүлээ. Шри Ланкагай Коммунис партиин (КПШЛ) нэгэдэл хадаа зонхилхы нэгэдэмэл фронтын байдалые бэхижүүлхэ, мүн экономическа талааараа бэеэ даанхай байдалтай болохо, социализм тээшэ дабшаха зам дээрэ тэрэнэй эрхилдэг хүдэлөөнэй шухала хубинь мүн болоно. Энэ хадаа гансашье Шри Ланкада хабаатай бэшэ, мүн уласхоорондын бүхы коммунис хүдэлөөндэ хабаатай гэжэ партиин түрүүлэгшэ онсолон тэмдэглээ. Ушарынь гэхэдэ, КПШЛ энэ хүдэлөөнэй таһаршагүй хубинь болоно бшуу. Энэ хүдэлөөнэй манлайда КПСС дабшана.

Шри Ланкагай арад зоной үмэнэ коммунистнуудай даадаг харюусалга угаа ехэ гэжэ КПШЛ-эй ЦК-гай генеральна секретарь С. А. Викремасингхе митинг дээрэ хэлээ. Оронойнгоо олон тоото бэрхэшээлнүүдтэй ушаржа байбашье, хэдэ хэдэн хёмороото байдалай дайралдабашье, коммунистнууд республикынгаа капиталис бэшэ замаар дам саашадаа дабшахын түлөө, социализм ба коммунизм байгуулхын түлөө оролдосотой нэтэрүүгээр тэмсэжэ байна.

ВАШИНГТОН

Байдалынь улам хүндэрнэ

ТАСС

Энэ жэлэй үбэлэй һүүл багта Америкын Холбоото Штадуудта элшэ хүсэнэй дутагдал эгээн лэ дээдэ шатадаа хүрэһэн байна. Энээнһээ уламжалан, американ хото городуудай, илангаяа хүдөө нютагуудай үгытэй ядуу бүлэнүүд ехэ хохидолдо ороһон байна гэжэ хотын национальна нэгэдэлэй үнгэргэһэн тусхай шэнжэлгэ дотор хэлэгдэнэ.

РИМ

ИТАЛИДА БУҺАЛГААН БОЛОНО

ТАСС

Генуя хотын, мүн энэ провинциин 300 мянган ажалшад 4 часай бүгэдэ ниитын буһалгаа хэбэ. Профсоюзуудай эмхинүүдэй уряагаар заводууд, фабриканууд хүдэлмэрэе зогсоогоо. Магазинууд хаагдаа, хотын транспорт хүдэлбэгүй. Ажалшадай байдалай муудахадань, правительствын экономическа хараа бодолые буруушаажа байһанаа мэдүүлэн, эдэнэр буһалгаа соносхоһон байна.

Болонья, Равеннэ провинциинуудай хүдөө ажахын хүдэлмэришэд амжалта туйлаба. Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулхабди гэжэ предприятиин эзэд найдуулаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Дууһатараа хүдэлхэ» — түрүү бэшэг. «Нооһо хайшалалгын пунктнуудһаа мэдээсэнэ» гэһэн ниитэ гаршаг доро А. Рыжков, Г. Клепиков гэгшэдэй корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда: КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь С .В. Ангаповай статья. Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедтэ. АПН-эй материалнууд.

Гурбадахи, дүрбэдэхи хуудаһануудта: Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэрһөө репортаж. Хилын саанаһаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 —Дамжуулгын программа. 19.05—Телевизионно һонин. 19.25—«Эхин» — Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо. Хоёрдохи дамжуулга. 20.15 — Барилгашадай ажал ба хүлһэн түлбэри тушаа облпрофсоведэй инструктор В. В. Мунгалова харюусана. 20.45 —«Хүгжэмтэ уулзалганууд». 21.25 —«Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.45—Соносхолнууд. 21.50—«Метелица» — телевизионно уран һайханай фильм.

«Орбита». 24.00 —«Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30—Футболоор СССР-эй чемпионат, «Динамо» (Киев) —«Зенит» (Ленинград). Киевһээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ).

САГАЙ УЛАРИЛ

Үүлэтэйшэг байха. Зарим нютагуудта багахананаар бороо орохо. Секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр баруун-хойноһоо һалхилха. Республика дотор 19—24 градус, Байгал шадарай нютагуудта 11—16 градус дулаан болохо. Улаан-Үдэ хотодо һүниндөө 11—13, үдэртөө 21—23 градус дулаан байха.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36,63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

□ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03481. Заказ № 00444